

| Prywatne Gimnazjum Językowe PARNAS |

Skrypt metodyczny do programu nauczania:

SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE

Spis treści

1. Wstęp – założenia programu.....	2
2. Warunki realizacji programu	6
3. Cele edukacyjne	10
4. Treści programowe	13
5. Przewidywane osiągnięcia.....	23
6. Sposoby osiągania założonych celów	24
7. Sposoby oceniania i prezentacji osiągnięć oraz ewaluacja.....	31
8. Przykładowe konspekty zajęć dziennikarskich, filmowych i artystycznych.....	35

1. Wstęp – założenia programu

Celem opracowania i realizacji w latach 2013 – 2015 w Prywatnym Gimnazjum PARNAS we Wrocławiu projektu związanego ze wspieraniem rozwoju ucznia o specjalnych, ogólnohumanistycznych potrzebach edukacyjnych było wskazanie wielorakich sposobów uczynienia szkoły miejscem, w którym każdy uczeń ma stworzone warunki rozwoju i osiągnięcia sukcesu na miarę swoich możliwości i zainteresowań. Działanie to miało również na celu stworzenie atmosfery zachęty i aprobaty dla wysiłków ucznia podejmującego różnorakie wyzwania w edukacji holistyczno-humanistycznej i artystycznej.

Prezentowany poniżej skrypt do realizacji przedmiotu: „Sztuka w mediach, media w sztuce” stanowi przykład rozwiązań programowych i metodycznych w pracy z uczniem o uzdolnieniach i zainteresowaniach humanistycznych. W sposób holistyczny łączy treści związane m.in. z edukacją artystyczną, filmową i medialną, w związku z czym dzieli się na trzy moduły. Realizacja projektu trwa od września 2013 do czerwca 2015 roku.

1.1. Idea programu

Ideą programu jest rozwijanie zainteresowań i uzdolnień humanistycznych, estetycznych. Autorzy chcą kształtować wrażliwość, pobudzać do kreatywnego działania uczniów wykazujących uzdolnienia, a także stwarzać warunki do prezentowania własnej twórczości na forum szkoły i poza nią.

W celu podniesienia kompetencji językowych, medialnych, artystycznych, program „Sztuka w mediach, media w sztuce” skupia się na ćwiczeniach warsztatowych. Zakłada także kształtowanie zdolności krytycznego odbioru różnych tekstów kultury. Całość programu opiera się na holistycznym modelu nauczania. Jego istotą jest założenie, że aby być pełnoprawnym uczestnikiem kultury zdominowanej przez dynamiczne obrazy i komunikaty językowe, trzeba mieć świadomość jej synkretyzmu.

Wspomniani uczniowie realizują program „Sztuka w mediach, media w sztuce”, w którym zarówno wiedza, jak i umiejętności, a przede wszystkim metody wykraczają poza podstawę programową. Treści realizowane w programie wykraczają poza podstawy programowe języka polskiego, zajęć artystycznych, plastyki i muzyki.

1.2. Charakterystyka środowiska

Program „Sztuka w mediach, media w sztuce” jest częścią projektu edukacyjnego „Akademia Młodych Talentów”, który realizowany jest w Prywatnym Gimnazjum Językowym „Parnas” we Wrocławiu. Szkoła istnieje od 1999 roku i od początku w swoim charakterze akcentuje pracę z uczniem zdolnym. W związku z tym może pochwalić się licznymi sukcesami i silną, wysoką pozycją w środowisku szkół wrocławskich i dolnośląskich. Wielu absolwentów szkoły to finaliści i laureaci konkursów humanistycznych, zarówno wojewódzkich, jak i ogólnopolskich. Wśród uczniów „Parnasu” wysoki odsetek stanowią Ci, którzy potrzebują zajęć wykorzystujących i rozwijających ich różne zdolności. Jedną z form są pozalekcyjne spotkania uczniów z kulturą. Koncepcja szkoły zakłada więc wykorzystywanie różnych dóbr kultury, które stanowią ofertę Wrocławia i Dolnego Śląska. Uczniowie są obecni na teatralnych spektaklach, pokazach filmowych, wystawach i wernisażach, koncertach czy festiwalach. W związku z powyższym program „Sztuka w mediach, media w sztuce” jest odpowiedzią na realne potrzeby środowiska szkolnego.

Podstawą pracy nad skryptami były autorskie programy nauczania, które postanowiono rozszerzyć o zagadnienia związane z edukacją medialną. Działanie to ograniczone zostało do trzech obszarów dziennikarstwa, filmu i telewizji oraz malarstwa i innych sztuk plastycznych – co w praktyce cały program podzieliło na trzy moduły.

1.3. Charakterystyka programu i jego innowacyjność

Program „Sztuka w mediach, media w sztuce” powstał na bazie doświadczeń w edukacji polonistycznej i plastycznej. Nauczyciele zaobserwowali potrzebę wprowadzenia do programu nauczania wiedzy i umiejętności dotyczących mediów, i dlatego przygotowali koncepcję zajęć dodatkowych. Efektem jest rozszerzający kształcenie humanistyczne w gimnazjum program „Sztuka w mediach, media w sztuce”.

Program ten zakłada zdobywanie przez uczniów interdyscyplinarnych umiejętności: planowania, sprawnego organizowania pracy i uczenia się, efektywnej pracy zespołowej, podejmowania działań twórczych, komunikowania się w różnych sytuacjach, posługiwania się technologią informacyjną, świadomego i krytycznego odbioru tekstów kultury, zdobywania, rejestrowania, tworzenia i przetwarzania informacji, dokumentowania i prezentowania efektów pracy z uwzględnieniem etyki mediów.

1.3.1. Innowacje w module dziennikarskim

W module dziennikarskim innowacyjne działania będą polegały na równoczesnym prowadzeniu warsztatów dziennikarskich i wykorzystywaniu przygotowanych podczas warsztatów materiałów w szkolnej gazecie „Agrafka”. Innowacyjność działań dziennikarskich opiera się także na wydawaniu szkolnej gazety zarówno w formie tradycyjnej (druk), jak i elektronicznej (gazeta internetowa wydawana w dwóch różnych formach na platformach internetowych: Junior Media i Mam Media). Praca redakcji będzie się opierała na współpracy drogą elektroniczną, z wykorzystaniem tzw. redakcji internetowych (na wspomnianych wyżej platformach) oraz w oparciu o portale społecznościowe (strona: Agrafka 2 na portalu facebook).

1.3.2. Innowacje w module kultury filmowej i telewizyjnej

W module kultury filmowej i telewizyjnej innowacyjnym działaniem będzie przygotowanie i uruchomienie kanału szkolnej telewizji. Będzie ona miała charakter informacyjny (uczniowie przygotowują krótkie reportaże i kroniki z życia szkoły) i naukowy (powstaną programy popularyzujące wiedzę).

Istotną rzeczą jest wprowadzenie do edukacji teorii dzieła filmowego. Ułatwia ona zdobycie umiejętności fotografowania i filmowania. Ułatwia też obróbkę i montaż obrazu z wykorzystaniem dostępnych aplikacji komputerowych.

1.3.3. Innowacje w module kultury plastycznej

W module artystycznym innowacyjne działania będą polegały na stworzeniu internetowej Galerii na Parnasie prezentującej malarskie, graficzne i rzeźbiarskie prace uczniów, a także „Cyklu: Arcydzieła”, który ma prezentować wybitne dzieła sztuk plastycznych. Każda z prezentacji „Cyklu: Arcydzieła” będzie miała innowacyjny charakter poprzez zastosowanie metod i technik, które nie są stosowane na lekcji. Jako formy wystawiennicze będą realizowane elementy budowania przestrzeni i scenografii, drama oraz wywiad i mini wykład.

1.4. Moduły programu

Cały program jest pomyślany jako cykl holistycznych zajęć humanistycznych realizowanych w ramach trzech modułów: dziennikarskiego, filmowo-telewizyjnego i artystycznego.

1.4.1. Moduł dziennikarski

W ramach modułu dziennikarskiego uczniowie, przez redagowanie i wydawanie gazetki szkolnej, będą się uczyć planowania i wykonania konkretnych zadań. Dzięki temu nauczą się wykorzystywać swoje kompetencje językowe, komunikacyjne w realnej sytuacji, ponieważ po ukazaniu się kolejnego wydania gazetki otrzymują informację zwrotną od odbiorców- swoich rówieśników. Taki rodzaj doświadczenia wydaje się atrakcyjny dla młodego człowieka. Poza tym treści nauczania przekazywane w ramach warsztatów dziennikarskich uczniowie wykorzystają do tworzenia internetowej wersji swojej gazety i publikowania jej na ogólnodostępnych platformach internetowych. W ten sposób będą docierać do nieograniczonego kręgu odbiorców i wykorzystywać w pracy różnorodne media, w tym media społecznościowe, poszerzając w znaczny sposób swe kompetencje informatyczne i medialne.

1.4.2. Moduł kultury filmowej i telewizyjnej

W ramach modułu kultury filmowej i telewizyjnej uczniowie poznają podstawowe elementy tworzywa filmowego, a następnie, na wskazanych w programie przykładach, nauczą się podstawowej analizy dzieła filmowego. To z kolei zwiększy ich świadomość w zakresie wiedzy o filmie, a tym samym uczyni ich kompetentnymi odbiorcami współczesnej kultury. W ten sposób zdobędą bazę dla działań zaplanowanych w następnych etapach kursu, w którym zmierzą się z pracą z kamerą. Uczniowie poznają najpierw możliwości techniczne sprzętu, a następnie wykonają ćwiczenia, podczas których zarejestrują różne ujęcia, sekwencje i sytuacje, zarówno wg konkretnego planu czy scenopisu, jak i w sposób spontaniczny. Kształcą swoje kompetencje wykorzystywania w pracy nowoczesnych technologii, co bez wątpienia jest najbardziej innowacyjnym działaniem w ramach tego modułu. Pretekstem do tych działań są organizowane w szkole i przez szkołę uroczystości, imprezy, spotkania, lekcje otwarte, projekty itp. Uczniowie, po opracowaniu uprzednio zarejestrowanych treści, będą umieszczać je na łamach szkolnej telewizji w przeznaczonym do tego celu specjalnym kanale ogólnodostępnego medium społecznościowego. W ten sposób konfrontują wytwory własnej działalności z odbiorcami, a tym samym wyciągają wnioski i doskonalą swój warsztat pracy. Jednocześnie pracują nad jednym dużym projektem – realizują program szkolnej TV poświęcony wybranym aspektom szkolnego życia. Wykonując wszystkie zadania, kształcą umiejętności pracy w zespole, uczą się gospodarowania czasem, zasobami ludzkimi i materialnymi. Planują pracę i oceniają jej efekty. Stosują wiedzę w praktyce i starają się czynić to kreatywnie. Jednocześnie umacniają w sobie poczucie tożsamości ze środowiskiem szkolnym.

1.4.3. Moduł sztuk plastycznych

W ramach modułu sztuk plastycznych uczniowie będą prezentować w niecodziennym ujęciu wybrane dzieła malarskie, perły architektury czy rzeźby. Projekt będzie nosił nazwę „Cykl: Arcydzieła” i będzie miał charakter cyklu. Celem tego cyklu będzie skierowanie uwagi społeczności uczniowskiej na temat i sposób kreacji dzieł. Uczniowie będą zapoznawać się z wybranym dziełem sztuki poprzez tworzenie scenografii, makiet, dobór kostiumów i rekwizytów, które znajdą się w przestrzeni wystawienniczej. Będą także przedstawiać wokół obrazu/dzieła teatralne etiudy.

Wynikiem „Cyklu: Arcydzieła” będą więc zarówno prezentacja obrazu, jak i dokumentacja tego działania z wykorzystaniem różnych form rejestracji. Fotograficzne relacje, zapisy wideo czy nagrania dźwiękowe będą pozwalały na kontakt z szerokim gronem odbiorców. Uczniowie zredagują pisemne formy wypowiedzi do multimedialnych platform oraz gazety szkolnej. Będą także autorami kroniki projektu „Media w sztuce, sztuka w mediach”, która stanie się zbiorem wszystkich działań zespołów: dziennikarskiego, telewizyjno - filmowego i artystycznego. Ponadto działania na polu sztuki zakładają szerokie uczestnictwo uczniów w ofercie kulturalnej Wrocławia, którego podstawą są wyjścia na koncerty, spektakle, wystawy, udział w wydarzeniach artystycznych.

2. Warunki realizacji programu

Program „Sztuka w mediach, media w sztuce” będzie realizowany przez okres 2 lat (od września 2013 do czerwca 2015) w klasach 1-3 gimnazjum w formie zajęć pozalekcyjnych poprzez:

- spotkania uczestników w wymiarze 2 godzin lekcyjnych w tygodniu, w systemie tradycyjnym (klasowo - lekcyjnym) i z wykorzystaniem narzędzi komunikacji internetowej (konferencja skype, dyskusja na forum internetowym, wymiana myśli poprzez *funpage* itp.);
- indywidualne konsultacje;
- ćwiczenia praktyczne, udział w imprezach szkolnych, spektaklach teatralnych, projekcjach filmowych, lekcjach muzealnych i innych formach zajęć pozaszkolnych;
- spotkania i rozmowy z przedstawicielami środowiska artystycznego i środowiska mediów;
- wycieczki do ośrodków kultury i sztuki w Polsce i zagranicą;
- wyjścia do teatrów we Wrocławiu;
- wyjazdy na spektakle teatralne poza Wrocław;
- wyjścia na działania twórcze prowadzone przez Artystyczne Nadodrże;
- stworzenie grup dyskusyjnych na portalu społecznościowym Facebook.

Wszystkie zadania i projekty wpisane w program „Sztuka w mediach, media w sztuce” wymagają przede wszystkim odpowiednich narzędzi pracy. Są nimi: cyfrowe platformy edukacyjne, komputerowe programy służące do obróbki obrazu i dźwięku, programy przeznaczone do edycji i składu tekstu, cyfrowe kamery, aparaty fotograficzne, komputery przenośne i rzutniki obrazu. Do działań artystycznych niezbędne są sztalugi, parawany, tablice, reflektory na statywach oraz kratownica, tkaniny, kubiki- sześciiany do prezentacji form przestrzennych, kronika ART (zapis działań całego zespołu), papiery wizytówkowe. Istotnym warunkiem realizacji programu będzie także stworzenie biblioteczki książek przydatnych w realizacji programu i filmoteki szkolnej.

2.1. Główne dokumenty wyznaczające kierunki pracy i inspirujące do działań

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- Podstawa programowa przedmiotów plastyka, zajęcia artystyczne, muzyka;
- Szkolny zestaw programów „Po polsku”, aut. J. Malczewska, wyd. PWN;
- Program nauczania edukacji czytelnicy i medialnej (szkoła podstawowa i gimnazjum), Wyd. eMPi² ;
- Komunikat Komisji Wspólnot Europejskich: *Europejskie podejście do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym*, Bruksela dn. 20. 12. 2007., KOM (2007) 833;
- Raport Badawczy: *Edukacja filmowa w polskiej szkole na podstawie opinii nauczycieli uczestniczących w warsztatach Filmoteki Szkolnej*, Warszawa 2011;
- Artykuł *Jak stymulować twórczość uczniów* autorstwa Małgorzaty Kuśpit, „Remedium” nr 125/126, 2003r. ;
- Program *Filmoteka Szkolna*, Polski Instytut Sztuki Filmowej; Warszawa 2010;
- *Czy wierzysz w to, co widzisz?* Praca zbiorowa. Stowarzyszenie Nowe Horyzonty, Warszawa 2010.

2.2. Pomoce naukowe

Materiał dydaktyczny i treści nauczania programu „Sztuka w mediach, media w sztuce” są skorelowane z różnymi materiałami dydaktycznymi.

2.2.1. Moduł dziennikarski

- a) podręczniki wyd. PWN „Po polsku” (zeszyty ćwiczeń do języka polskiego, kl.1., kl.2., kl.3., tu: rozdz. zatytułowane „Warsztat dziennikarski”) autorstwa J. Malczewskiej, J. Olech, L. Adrabińskiej-Pacuły;
- b) materiały szkoleniowo-edukacyjnymi Fundacji Nowe Media opublikowane na stronie www.fundacjanowemedia.org oraz wspólnie z Wydawnictwem Szkolnym PWN w publikacji multimedialnej „Edukacja medialna. Uczyć łatwiej”(2010);
- c) materiały szkoleniowo-edukacyjne wyd. OPERON opublikowane na platformie internetowej JUNIOR MEDIA;
- d) materiały edukacyjne opublikowane na stronie internetowej <http://edukacjamedialna.edu.pl/> ;

2.2.2. Moduł kultury filmowej i telewizyjnej

- a) *Teksty w lustrze ekranu: około filmowa strategia kształcenia literacko – kulturowego* autorstwa Witolda Bobińskiego;
- b) materiały edukacyjne portalu Edukacja Filmowa;
- c) materiały edukacyjne portalu Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej;
- d) materiały edukacyjne portalu Filmoteka Szkolna;
- e) podręcznik *Historia myśli filmowej* autorstwa Alicji Helman i Jacka Ostaszewskiego;
- f) opracowanie *Film art. Sztuka filmowa*. Davida Bordwell'a i Kristin Thompson;
- g) cykl filmów edukacyjnych „Język filmu” dostępny na <http://www.dailymotion.com/>;
- h) materiał filmowy, na który składają się tytuły poznawane przez uczestników programu w całości i we fragmentach;

2.2.3. Moduł sztuk plastycznych

- a) podręczniki WSiP „Blżej sztuki”, „Blżej muzyki”;
- b) zeszyty ćwiczeń „Sztuka w życiu – życie w sztuce”;
- c) podręczniki WSiP „Szkołna pracownia artystyczna”, „Osobisty kontakt z dziełami sztuki”;
- d) publikacja wydawnictwa Arkady „Sztuka świata”;
- e) albumy malarstwa, architektury i rzeźby.

2.3. Formy pracy

2.3.1. Formy pracy w module dziennikarskim

Program „Sztuka w mediach, media w sztuce” w module dziennikarskim jest pomyślany do realizacji jako warsztaty dziennikarskie przygotowujące uczniów do wydawania zarówno tradycyjnej (papierowej) wersji szkolnej gazetki AGRAFKA, jak i internetowych wydań gazetki w dwóch niezależnych formatach, na dwóch platformach : MAM MEDIA (w systemie tzw. qmamów) oraz JUNIOR MEDIA. Uczniowie w swej pracy dziennikarskiej przede wszystkim będą bazować na materiałach pozyskanych w ramach pozostałych modułów programu: filmowego i artystycznego. Będą więc tworzyć różne formy dziennikarskich relacji z działań artystycznych (wyjścia do kina, teatru, na koncerty, wystawy itp.), w sposób krytyczny (np. w formie eseju, felietonu, recenzji) analizować różne teksty kultury (obejrzone wystawy , obrazy, filmy), pomagać w tworzeniu relacji z działań artystycznych na stronę internetową szkoły (na bloga i dla szkolnej telewizji).

2.3.2. Formy pracy w module kultury filmowej i telewizyjnej

W zakresie modułu kultury filmowej i telewizyjnej działania będą przebiegały dwutorowo, przy czym oba tory zostały sobie podporządkowane. Po pierwsze uczniowie będą uczestniczyć w pokazach filmów (wyjścia do kina, Akademia Filmowa „Parnasu”) i archiwalnych programów telewizyjnych, których odbiór zostanie ukierunkowany na wykonanie zadania. Rolą tego działania jest wyposażenie ich w podstawowe kompetencje pozwalające „czytać” film lub realizację telewizyjną ze zrozumieniem. Równie istotne, i dlatego prowadzone równolegle, są ćwiczenia praktyczne. zmierzające do rozwinięcia u uczniów wyobraźni filmowej i telewizyjnej.

Chcemy, by uczniowie wykonywali własne projekty telewizyjne i filmowe. Uczniowie będą tworzyć różne wypowiedzi filmowe (zapisy miejsc, sytuacji, rozmów) – dokumentalne, reportażowe i telewizyjne.

2.3.3. Formy pracy w module sztuk plastycznych

W zakresie modułu artystycznego uczniowie będą poznawać arcydzieła, dyskutować o ich odbiorze, poszukiwać znaczeń ikonograficznych. W kolejnym etapie będą budować ich współczesny wizerunek, uczestniczyć w procesie powstawania nowej jakości ich prezentacji. Działania te mają stanowić bodźce do dyskusji dla grona rówieśników oraz dawać możliwość do tworzenia relacji w różnych formach dziennikarskich i filmowych.

Wszystkie działania zespołu będą również opracowane w formie stron artystycznych w kronice „ART” – dokumencie projektu „Media w sztuce – sztuka w mediach”.

3. Cele edukacyjne

Celem nadrzędnym programu jest wzbudzenie w uczniach zainteresowania sztuką, filmem oraz kształtowanie wśród młodych ludzi twórczych postaw, tak aby umieli i chcieli wyrażać swoją opinię i nadać jej właściwą formę w różnych gatunkach (sztuka, film, tekst dziennikarski, komunikat telewizyjny i dźwiękowy).

3.1. Cele ogólne

1. Poszerzanie wiedzy w zakresie treści obecnych w realizowanym programie nauczania przedmiotów humanistycznych i artystycznych.
2. Zapoznanie w wybranych dziełami literatury, publicystyki, sztuki malarskiej, filmu (teksty kultury polskiej i światowej).
3. Kształcenie umiejętności sprawnego posługiwania się słowem pisany i mówionym.
4. Zachęcanie do samokształcenia i wykorzystywania mediów jako narzędzia pracy indywidualnej.
5. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, ich selekcjonowania i wykorzystywania w konkretnych sytuacjach.
6. Kształcenie umiejętności organizowania warsztatu pracy.
7. Przygotowanie uczniów do świadomego, wartościującego i krytycznego odbioru różnorodnych dzieł kultury.

8. Kształcenie wrażliwości estetycznej w związku z odbiorem sztuk teatralnych, filmów, programów telewizyjnych, dzieł muzycznych, plastycznych i innych.
9. Kształtowanie pożądanych postaw etycznych w związku z wyrażaniem własnych opinii i możliwościami ich publikacji w Internecie oraz prasie.
10. Kształtowanie postawy szacunku dla autorów i ich praw autorskich.
11. Zachęcanie uczniów do uczestnictwa w spotkaniach z twórcami, autorami, artystami, wydawcami.
12. Stworzenie nowoczesnego warsztatu pracy twórczej młodzieży, umożliwiającego rozwijanie kompetencji komunikacyjnych.
13. Kształtowanie umiejętności wymiana poglądów, opinii, wątpliwości.
14. Umiejętność wykorzystania w pracy środków audiowizualnych, TIK, mediów (w tym społecznościowych).
15. Rozbudzanie talentów humanistycznych, artystycznych.
16. Kształtowanie postaw indywidualnych i społecznych cech charakteru: dyscypliny, samodzielności, współdziałania w grupie.

3.1.1. Cele ogólne dla nauczyciela

1. Wspieranie zainteresowań i uzdolnień ucznia.
2. Rozwijanie wrażliwości humanistycznej.
3. Przygotowanie do świadomego odbioru dzieł kultury.
4. Doskonalenie umiejętności swobodnego posługiwania się różnymi formami wypowiedzi.
5. Pomaganie w organizowaniu warsztatu pracy ucznia.
6. Zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w odbiorze dzieł sztuki, kultury, mediów.
7. Wspomaganie rozwoju osobowości ucznia.
8. Upowszechnianie w edukacji nowych mediów.
9. Wyzwalanie postaw wobec uczenia się opartych na kreatywności, krytycyzmie i autorefleksji.
10. Poszukiwanie i wdrażanie nowych pomocy dydaktycznych.
11. Kształtowanie systemu wartości ucznia.

3.1.2. Cele ogólne dla ucznia

Poszerzanie wiedzy i umiejętności wykraczających poza treści zawarte w podstawie programowej nauczania przedmiotów humanistycznych i artystycznych.

1. Poznawanie wybranych tekstów kultury o różnym charakterze i stopniu trudności.
2. Doskonalenie umiejętności ich krytycznego odbioru.
3. Samodzielne redagowanie różnego rodzaju form wypowiedzi i tworzenie tekstów kultury.
4. Wdrażanie do systematycznej pracy, samodyscypliny, samooceny i rozwoju własnej osobowości.
5. Kształcenie umiejętności samodzielnego, krytycznego i twórczego myślenia w zakresie szeroko pojmowanej humanistyki i różnych form kultury.
6. Kształcenie umiejętności właściwego wartościowania zjawisk, form, problemów otaczającego świata, z uwzględnieniem ich etycznego i estetycznego wymiaru.
7. Doskonalenie umiejętności formułowania wypowiedzi za pomocą różnych środków komunikowania, stosownie do sytuacji komunikacyjnej.
8. W zakresie samokształcenia i uczestniczenia w kulturze rozwijanie potrzeby poszukiwania informacji i wytworów kultury.
9. Rozwijanie potrzeby gromadzenia materiałów i narzędzi kluczowych w posługiwaniu się językami różnych tekstów kultury oraz korzystania z nich podczas pracy nad projektem.
11. Kształcenie umiejętności posługiwania się narzędziami i technikami oferowanymi w Internecie oraz przez nowe media.
12. Kształtowanie estetycznej wrażliwości i gustu.

4. Treści programowe

Przedstawiona wyżej struktura programu wynika z założenia problemowego spojrzenia na język, dziennikarstwo, kulturę, sztuki plastyczne, media czy film. Kolejność omawiania poszczególnych zagadnień zdeterminowana jest kierunkiem wprowadzania wiedzy humanistycznej, który mieści się w haśle: „od teorii w stronę praktyki”.

Za punkt wyjścia proponujemy wiedzę o języku różnych tekstów kultury i kulturze jako takiej, którą tworzą różne zjawiska i systemy znakowe. Tak rysująca się wspólna płaszczyzna wielu dyscyplin humanistycznych będzie sprzyjać uporządkowaniu wiedzy potencjalnie rozproszonej oraz integracji wiedzy o komunikacji językowej, medialnej, wiedzy filmoznawczej i tej z zakresu malarstwa czy muzyki.

Drugi blok tematyczny skupia się wokół genologii i podstaw analizy tekstu kultury. Omawiane są tutaj m.in. zagadnienia wyznaczników gatunkowych, cech stylu, stylistycznej różnorodności, wzajemnych wpływów czy oddziaływań konwencji. Ponadto wprowadzone są ćwiczenia, za pomocą których badana jest struktura tekstu kultury i unaocznione zostają związki między formą a treścią kulturowego komunikatu. Zależy też nam na refleksji, w świetle której zrozumiałe staną się kulturowe kontynuacje i innowacje.

Trzeci blok tematyczny będzie miał charakter *stricte* praktyczny. Kluczowym działaniem jest w nim tworzenie tekstu kultury – językowego, wizualnego czy dźwiękowego. Głównym celem tego bloku jest zastosowanie wiedzy w praktyce – skądinąd kluczowej kompetencji współczesnego człowieka.

Ostatni, czwarty blok, kładzie nacisk na rozwijanie umiejętności dokumentowania pracy, publikacji i prezentacji. Głównym zadaniem jest przygotowanie, prowadzenie i administrowanie bloga i kanału telewizyjnego w ramach istniejącego medium internetowego; przygotowanie i wydanie szkolnego czasopisma AGRAFKA; udokumentowanie w różnych sposób prac plastycznych i działań artystycznych.

4.1. Wykaz zagadnień

	Moduł dziennikarstwa		Moduł kultury filmowej i telewizyjnej		Moduł sztuk plastycznych	
	zagadnienie	treści szczegółowe	zagadnienie	treści szczegółowe	zagadnienie	treści szczegółowe
Język tekstu kultury	Pojęcie dziennikarstwa	Pojęcie dziennikarstwa, działy piśmiennictwa, dziennikarz i jego zdania.	Pojęcie tekstu kultury	Pojęcie kultury, różne definicje kultury, kultura jako zbiór tekstów, film jako tekst.	Obraz jako tekst kultury	Dzieło sztuki, arcydzieło, kicz, przykłady burzenia stereotypów.
	Z czego składa się informacja	Czym jest informacja, dobór i selekcja informacji, gatunki informacyjne - ich cechy i budowa: tytuł, lid, korpus (odwrócona piramida informacyjna).	Początki sztuki filmowej	Kinematograf, dokonania braci Lumiere, projektory filmowe, kino nieme, taper, rewolucja udźwiękowienia, filmowe pomniki historii kina.	Obraz jako świadectwo czasu	Historia malarstwa, dzieła charakterystyczne dla epoki, kanony piękna ciała kobiecego, rewolucje w malarstwie.
	Publicystyka	Czym jest publicystyka, odróżnianie opinii od informacji, komentarz dziennikarski i sposoby jego wyrażania.	Podstawy języka filmu	Kadr, ujęcie, scena, ruch kamery, szwenk, punkty widzenia kamery, scenariusz a scenopis, interpunkcja filmowa, klaps i jego funkcje.	Poznanie dzieła kultury	Techniki plastyczne: malarskie, rysunkowe, graficzne. Zapoznanie z poszczególnymi technikami, wprowadzenie pojęć: perspektywa renesansowa, sfumato, laserunek, kompozycja, impasto, puentylizm.
	Etyka dziennikarska	Pojęcie prawa autorskiego, zasady Creative Commons, dobór informacji i zdjęć na zasadach zgodnych z prawem autorskim, fikcja i kłamstwo w mediach.	Przestrzeń filmowa	Scenograf, scenografia, przestrzeń unaoczniona, przestrzeń wyobrażona, przestrzeń symboliczna, realizacje w plenerze a realizacje w studio, komputerowe efekty specjalne.	Tworzenie dzieła kultury	Komponowanie przestrzeni, dobór rekwizytów, sposób prezentacji, odbiór dzieła sztuki- widzowie.

	Tworzymy zespół redakcyjny	Kto jest kim w redakcji, działy w gazecie (dziennikarstwo publicystyczne, kulturalne, sportowe itp.), funkcje w redakcji (redaktor naczelny, grafik, dziennikarze, fotoreporterzy, korektorzy), Rola kolegium redakcyjnego w pracy redakcji.	Narracja filmowa	Znaczenie montażu, efekt Kuleszowa, sposoby łączenia ujęć, montaż równoległy a pozostałe metody łączenia ujęć, narrator i narracja, pojęcie suspensu, akcja, ekspozycja, retrospekcja, introspekcja, linearyzm, chronologia i achronologia, pojęcie czasu w filmie, znaczenia i zadania dźwięku w filmie.	Tworzenie planu pracy dla „Cyklu arcydzieła”	Wybór prac plastycznych do cyklu, stworzenie harmonogramu wpisującego się w plan pracy szkoły, wydarzeń kulturalnych, podział zadań i obowiązków.
	Zakładamy szkolną gazetę	Szpigiel i inne pojęcia związane z układem gazety (pagina, żywa pagina, winieta, podlewki, szpalty itp.), planowanie „jedynki” i layoutu szkolnej gazety (tytuł, stopka itp.).	Plan filmowy a kompozycja	Pojęcie czołówki i tyłówki. Plan filmowy, plan totalny/daleki, plan ogólny, plan pełny, plan amerykański, plan średni, plany bliskie: zbliżenie/wielki plan, detal/wielkie zbliżenie, makrodetal. Formaty obrazu.	Jak pokazać działania w Internecie	Wybór prac konkursowych, nagrodzonych, wyróżnionych, dokonanie selekcji zdjęć. Projekt strony internetowej Galeria na Parnasie.
Gatunek i analiza tekstu kultury	Gatunki dziennikarstwa – z historii prasy	Podział piśmiennictwa, narodziny gazet (Polska i świat), rozróżnianie dziennikarstwa informacyjnego i publicystyki, podział gazet (dzienniki, tygodniki itp.), różne działy dziennikarstwa (sportowe, modowe, kulturalne, polityczne, społeczne i in.).	Rodzaj czy gatunek? Kłopoty z klasyfikacją	Podział klasyczny form filmowych, metraże: krótki, średni i pełny, dramat a melodramat, komedia a tragikomedie, western, fantasy, science-fiction, dreszczowiec, filmy gatunkowo synkretyczne.	Dyscypliny plastyczne	Malarstwo, rzeźba, rysunek, architektura, szkło, ceramika, architektura wnętrz, grafika, media.

Gatunki informacyjne	Podział gatunków informacyjnych, krótkie gatunki informacyjne (informacja, fleszt, notatka, zajawka), obiektywizm w gatunkach dziennikarskich.	O znaczeniu konwencji	Konwencja a styl, styl zerowy i kino finalistyczne, kino wielkich autorów, cel tworzenia a odbiorca, Hollywood a Europa, kino na usługach, realizm i kracjonizm, dokument i fabuła.	Analiza obrazu, rzeźby, architektury	Kompozycja dzieła sztuki, jego ekspresja, kolor, faktura, materiał wykonania, przynależność do epoki i nurtu.
Gatunki publicystyczne	Pojęcie publicystyki, gatunki publicystyczne i ich wyznaczniki (felieton), odróżnianie opinii i komentarza, zabiegi stosowane w tekstach publicystycznych (subiektywizm, ironia, ocena)	Symbole i metafory w filmie	Kody filmowe i niefilmowe, znaczenie dosłowne i przenośne obrazu filmowego, znaki symboliczne, obrazy metaforyczne.	Gatunki malarstwa	Portret, autoportret, portret zbiorowy, karykatura, pejzaż, scena marynistyczna, martwa natura, weduta, scena rodzajowa, nokturn, batalistka, scena historyczna.
Dziennikarstwo kulturalne	Dziennikarstwo a inne dziedziny, związki dziennikarstwa z muzyką, filmem, literaturą, recenzja i esej kulturalny jako gatunki dziennikarstwa kulturowego	Dominanta i inne znaczące zabiegi kompozycyjne	Zamknięcie i otwarcie kompozycji, powtórzenie, motyw przewodni, kanwa filmu, kompozycja szkatułkowa, wielogłosowość, dynamizm kompozycji filmowej wobec statyczności sztuk plastycznych.	Gatunki rzeźby	Rzeźba monumentalna, sepulkralna, parkowa, jako symbol władzy, pomnik męczeństwa.
Na pograniczu dziennikarstwa i literatury	Związki dziennikarstwa i literatury, reportaż jako forma synkretyczna – jej cechy i wyznaczniki, wybitni twórcy reportażu (Kapuściński, Jagielski), formy literackie na łamach gazety (opowiadania, wiersze, komiksy)	Kreacja postaci	Twarz postaci, ciało postaci, znaczenie kostiumu, język bohatera, zaangażowanie w tworzenie postaci i praca aktora, postaci autentyczne a postaci fikcyjne, rekwizyt i jego rola w charakterystyce, metamorfoza postaci.	Gatunki architektury	Architektura sakralna, muzealna, pałacowa, użyteczności publicznej, wystawiennicza, mieszkalna, architektura sal widowiskowych, oper.

Czytelnik – odbiorca tekstu dziennikarskiego	Analiza tekstów dziennikarskich skierowanych do konkretnego odbiorcy (prasa kobieca, młodzieżowa, sportowa itp.).	Związki filmu z literaturą i malarstwem	Film a inne sztuki przedstawiające, film jako tekst pogranicza wielu sztuk,	Związki sztuki z filmem i teatrem	Sztuka w filmie, teatrze, operze na przykładzie wyjść kulturalnych „Zuzanna i starcy” „Ziemia obiecana” „Cyruлик sewilski.”
Dziennikarstwo jako sztuka rozmowy	Wywiad jako tekst dziennikarski, analiza wywiadów z różnymi osobami (w zależności od rodzaju prasy), tworzenie tekstu wywiadu (zapis, autoryzacja).	Punkt widzenia w filmie dokumentalnym	Etyka a estetyka w kinie dokumentalnym, wybory reżysera filmu dokumentalnego; sposoby realizacji tematu, problem odpowiedzialności za dzieło,	Widz – krytyk i recenzent	Estetyka wystawy, prezentacji, zainteresowanie widzów, ocena działań twórczych. Zebranie recenzji w postaci stron artystycznych.
Współczesne dziennikarstwo	Zmiany we współczesnym dziennikarstwie, pojęcie tabloidyacji mediów, dziennikarstwo obywatelskie i internetowe, portale i blogi jako nowa forma dziennikarstwa	Między kreacją a reportażem – gry dokumentalistó w filmowych	Film eseistyczny, mokiumenty, konwencja wideoklipu i jej ekspansywność, cechy reportażu, płynność i umowność granic gatunkowych,	Sztuka współczesna	Wrocławskie Artystyczne Nadodrze, poznanie propozycji inicjatyw i działań twórczych, udział w grach, zabawach i innych formach wypowiedzi przez sztukę.
Analiza tekstów dziennikarskich	Przyporządkowywanie tekstów do określonych gatunków dziennikarskich, analiza tematów podejmowanych w tekstach informacyjnych i publicystycznych.	Czytanie muzyki filmowej	Relacja między obrazem i muzyką, muzyka jako ilustracja, muzyka jako dopełnienie obrazu, związki muzyki ze światem przedstawionym dzieła, wpływy i zależności między gatunkiem filmowym a muzyką.		

Tworzenie tekstu kultury	ABC dziennikarstwa	Podstawowe pojęcia dziennikarskie: szpigiel, stopka, skład, korekta, szpalta; zasady tworzenia tekstu przygotowywanego do druku (formatowanie tekstu); elementy artykułu (nadtytuł, tytuł, lid, śródtytuły).	Sprzęt filmowy i narzędzia komputerowe wspomagające tworzenie materiałów filmowych	Kamera filmowa JVC – zasady obsługi urządzenia; przenoszenie materiału filmowego na inny nośnik; aplikacja do montażu ArKaos i jej możliwości; obsługa aparatu fotograficznego Nikon; obsługa statywu; zasady przechowywania sprzętu; zasady pobierania i zdawania sprzętu do przechowania.	Techniki plastyczne	Techniki malarskie, techniki rysunkowe, techniki rzeźbiarskie, collage, decoupage, frotaż
	Redakcja i jej działy	Przypomnienie o funkcjach pełnionych w redakcji (red. naczelny, zastępca red. naczelnego, grafik, red. techniczny), planowanie działów w szkolnej gazecie (informacyjny, kulturalny, wstępniak, fotoreportaż).	ABC dobrego fotografowania i filmowania	Pojęcia: ekspozycja, migawka, przysłona; mocne punkty obrazu, fotografia osób, fotografia obiektów w przestrzeni naturalnej i zurbanizowanej; światło i balans bieli, czas naświetlania, ujęcia w ruchu i ujęcia statyczne, filmowanie krajobrazów, filmowanie osób, filmowanie tematów: reportaż, wywiad; filmowanie a światło naturalne i sztuczne.	Budowanie przestrzeni	Projektowanie scenografii, wybór przestrzeni, podział elementów scenograficznych <ul style="list-style-type: none"> • stojące - podesty - służące do kształtowania terenu, schody, blejtramy • wiszące – tzw. prospekty (malowane zwijane tła) • trójwymiarowe – kolumny, drzewa, bramy skały
	Szpigiel – zasady tworzenia rozkładówki	Pojęcie rozkładówki, ustalanie zasad tworzenia szpigla, planowanie pracy w redakcji.	Mój krótki materiał filmowy	Uczestnicy wykonują małe zadania – realizują: ujęcie, dwa ujęcia, scena, film z miejsca, ujęcie motywu,	Planujemy działania twórcze	„Cykl: Arcydzieła”, wernisaże, konkursy wywiad z artystą, wyjścia artystyczne

Co na „jedynekę”?	Planowanie winiety gazety i jej tytułu, ustalanie zasad tworzenia layoutu, dobór kolorystyki oraz układu/wyglądu okładek w gazecie.	Analiza i omówienie własnych nagrań filmowych	Uczeń dokonuje analizy własnego materiału – omawia kompozycję kadru, ujęcia i sceny; uczeń prezentuje ujęcia w co najmniej trzech planach.	O kronice	Omówienie sposobu zapisu działań grupy, pokaz kronik, wykonanie okładki, prezentacja ciekawych stron artystycznych
ABC grafiki prasowej	Podstawowe pojęcia związane z grafiką prasową, zasady doboru kolorystyki w gazecie (podlewy, pagina, okładki), dobór materiałów fotograficznych i techniki obróbki zdjęć.	Ćwiczenia edycji i montażu	Import materiału do aplikacji, praca z plikami wideo, stosowanie wbudowanych efektów i przejść, linia edycyjna – ćwiczenia, czołówka i tyłówka, eksportujemy gotowy materiał, selekcja materiału wideo, warsztaty montażu.	Planowanie podziału ról przy opracowaniu kroniki	Fotograficzne przedstawienie całego zespołu (zespół dziennikarski, filmowy i artystyczny) artmaster kroniki sekretarz fotograf
Prawo prasowe w praktyce	Przypomnienie pojęcia prawa autorskiego oraz zasad Creative Commons, umiejętność wyszukiwania tekstów kultury (informacji, zdjęć, grafiki) dostępnych na prawach Creative Commons i wykorzystywanie ich w szkolnej gazecie	Piszemy koncepcję programu telewizyjnego	Nazwa stacji telewizyjnej, logotyp, czołówka, motyw muzyczny, ramówka, kalendarz działań.	Planowanie scenografii wydarzeń z życia szkoły	11 listopada Wieczór wigilijny 3 maja Pożegnanie klas 3
Tworzenie tekstów informacyjnych	Przygotowywanie przez uczniów różnych form tekstów informacyjnych z życia szkoły: informacja, sprawozdanie, zajawki, artykuły.	Zasady pracy działu szkolnej telewizji	Planowanie pracy, podział obowiązków, zadania w redakcji i ich hierarchia.	„Cykl arcydzieła”	Samodzielnie lub grupowe wykonanie prezentacji wybranego dzieła z wykorzystaniem technik malarskich, rysunkowych, elementów scenografii.

Felieton – dziennikarska opinia	Uczniowie tworzą felietony na zadany temat (przygotowują się do udziału w Ogólnopolskim Konkursie na Felieton), pisanie felietonów o życiu szkoły (m.in. wstępniak).	Informacja w telewizji	Uczniowie przygotowują trzyminutowy materiał informacyjny na zadany temat, a następnie publikują go w kanale telewizyjnym.	Podsumowanie prezentacji „Cyklu arcydzieła”	Zebranie opinii zespołu przedstawiającego oraz odbiorców; dyskusja o projekcie
Sztuka wywiadu	Przygotowanie do wywiadu (zbieranie informacji, tworzenie nieszablonowych pytań), szukanie „tematów-ciekawych osób” do przeprowadzenia wywiadu, autoryzacja i publikacja tekstu.	Wywiad w telewizji	Koncepcja wywiadu, temat, proces przygotowania – praca ze źródłami, rodzaje źródeł, warunki konieczne do spełnienia przed wywiadem, w trakcie, po zakończeniu a przed publikacją.	Wywiad z artystą	Wywiad na żywo z artystą(Alfons Maria Mucha) i dziennikarką wcielającymi się w postaci, opracowanie ciekawych pytań, przygotowanie aranżacji otoczenia dla wywiadu, kostiumów, oprawa kopiowanych przez uczniów prac, których inspiracją były dzieła A. M. Muchy.
Dziennikarstwo w działaniu - reportaż	Poszukiwanie tematów na reportaż, przygotowania do pisania reportażu z życia szkoły, tworzenie fotoreportażu (umiejętność dobru materiału fotograficznego), przygotowanie do konkursów na szkolny reportaż (m.in. w ogólnopolskim konkursie gazet szkolnych „Forum Pismaków”).	Wideoblog a kanał telewizyjny	Portale społecznościowe z możliwością założenia bloga lub kanału; charakterystyka – podobieństwa i różnice, możliwości uatrakcyjnienia i wyróżnienia prezentacji; administrowanie – co dobry administrator powinien, a czego nie powinien robić?	Wernisaż	Pojęcia wernisaż, finisaż, kurator wystawy, VIP, oprawa muzyczna, artysta organizacja uroczystego otwarcia wystawy, przygotowanie prac, zaproszeń, miejsca, poczęstunku, savoir vivre <ul style="list-style-type: none"> • Wernisaż jesienny • Wernisaż zimowy • Wernisaż z Brueglem

	Recenzja – trudna forma ?	Tworzenie recenzje z imprez kulturalnych (wystawy, koncerty) oraz recenzji książek i filmów, analiza dzieła filmowego (w tym dokumentalnego).			Pomysł na ...	Poszukiwanie niekonwencjonalnego pomysłu na wernisaż „ Bruegel pod lupą” malarskie interpretacje obrazów niderlandzkiego artysty to efekt kilkumiesięcznej pracy uczniów, jak je zaprezentować?
W wirtualnym świecie kultury	Tworzymy redakcję internetową	Założenie redakcji szkolnej gazety na dwóch portalach: Junior Media i Mam Media, przydział funkcji, zakładanie kont, założenie grupy redakcji na portalu społecznościowym (facebook)	Moje prace w sieci – w jaki sposób i gdzie publikować?	Prezentacja popularnych i ciekawych portali: youtube, video, wordpress, blogspot; zasady działania w ramach wybranych obszarów publikacji; prawne aspekty publikowania różnych materiałów w sieci – podstawowe kwestie.	Internetowa galeria	Stworzenie internetowej „Galerii na Parnasie” Prezentowanie najlepszych prac plastycznych, zapisu video z wernisaży, imprez szkolnych.
	Dziennikarstwo internetowe	Pojęcie dziennikarstwa internetowego, zapoznanie z portalami informacyjnymi i wortalami dziennikarskimi, próby pisania tekstów w ramach tzw. dziennikarstwa obywatelskiego oraz blogowego.	Portale poświęcone kulturze filmowej i teatralnej	Filmweb; Nowe horyzonty; Stopklatka, Filmoznawcy, E-teatr, Teatralny, Teatr dla was, Dziennik teatralny – prezentacja i charakterystyka; badanie zawartości i możliwości poszczególnych witryn.	Kontakt grupy	Założenie grupy dyskusyjnej na facebooku; Zbieranie pomysłów, szybki przepływ informacji, przypomnienia o wyjściach kulturalnych.

Tworzymy gazetę w internecie	Tworzenie makiet szkolnej gazety w Internecie (z wykorzystaniem dostępnych portali, m.in. Junior Media i Mam Media), zapoznanie z doбором makiet, grafiki, formatowaniem tekstów na gotowych makietach, pisanie tekstów z wykorzystaniem dostępnych makiet.	Literatura w Internecie	Port literacki, Booklips, Doczytania, Wolne Lektury - prezentacja i charakterystyka; badanie zawartości i możliwości poszczególnych witryn; ebook jako nowa forma książki.		
Dziennikarstwo radiowe	Cechy i specyfika dziennikarstwa radiowego, radiowe formy dziennikarskie, zapoznanie się z zawodem dziennikarza radiowego podczas wizyty w redakcji radia.	Netykieta	Geneza pojęcia; różne funkcje Internetu a zasady etyczne; przykłady nadużyć podczas korzystania z Internetu; podstawowe zasady dobrego zachowania w sieci internetowej.		
Dziennikarstwo telewizyjne	Cechy i specyfika dziennikarstwa telewizyjnego, gatunki telewizyjne, próby nagrywania krótkich form (casty) i umieszczanie ich w internetowym wydaniu szkolnej gazety.				
Istniejemy w sieci	Publikacja gazety szkolnej w sieci (w ramach różnych dostępnych portali , np. Junior Media i Mam Media), przygotowywanie się do ogólnopolskich konkursów na szkolne gazety internetowe (Junior Media oraz Forum Pismaków).				

5. Przewidywane osiągnięcia

Po zakończeniu całego cyklu programowego w ramach trzech modułów programu uczeń nabywa wiele różnorodnych wiadomości, kompetencji i umiejętności z szeroko pojmowanej humanistki. Wśród najważniejszych osiągnięć ucznia-uczestnika programu znajdują się te, dotyczące kompetencji komunikacyjnych, medialnych, artystycznych i informatycznych.

Uczeń po całym cyklu programowym:

- posługuje się specjalistycznym słownictwem i terminologią związaną z dziennikarstwem, sztuką, filmem i telewizją;
- posiada umiejętność dyskusowania na tematy związane z literaturą, publicystyką, filmem i ogólnie pojętą sztuką polską i światową;
- posiada umiejętność zbierania i selekcjonowania informacji pochodzących z różnych źródeł;
- sprawnie posługuje się materiałami z własnego warsztatu pracy;
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w szkole i poza nią;
- posiada umiejętność prezentowania efektów własnej pracy w formie mówionej, pisanej, wizualnej (na forum szkoły i poza nią);
- potrafi pracować w zespole.
- posiada wiedzę o sztuce współczesnej, podejmuje polemikę na temat działań twórców;
- tworzy własne wypowiedzi artystyczne i prezentuje je w cyklu „Arcydzieła”;
- zna instytucje kulturalne i potrafi świadomie z nich korzystać.;
- zna różnorodne techniki medialne i wykorzystuje je w swojej pracy;
- świadomie korzysta z różnych mediów.
- rozróżnia kulturę elitarną od kultury masowej;
- ma świadomość cywilizacyjnych przemian w społeczeństwie, których podstawą jest coraz większy postęp technologiczny;
- potrafi określić cechy wspólnoty kulturowej, z którą się identyfikuje;
- zna i szanuje prawo autorskie.

6. Sposoby osiągnięcia założonych celów

6.1. Metody pracy

W metodyce autorzy programu korzystają z dorobku dydaktyki ogólnej i wykorzystują metody zarówno podające, jak i praktyczne. Czynnikiem decydującym o wyborze danej metody jest tematyka zajęć. Jednakże z uwagi na charakter programu dominują metody aktywizujące i praktyczne.

6.1.1. Metody w module dziennikarskim

W module dziennikarskim wykorzystywane będą zarówno metody podające (wykład, pokaz, pogadanka), jak i metody praktyczne (przykłady gatunków tekstów dziennikarskich z objaśnieniem; ćwiczenia w redagowaniu tekstów z wykorzystaniem ich cech gatunkowych; wykonywanie projektów). Niewątpliwie w tym module nacisk położony będzie przede wszystkim na metody praktyczno-ćwiczeniowe, gdyż uczniowie w ramach formuły warsztatów dziennikarskich skupiać się będą na tworzeniu różnorodnych form tekstów dziennikarskich. Wśród różnych aktywnych, twórczych metod najczęściej wykorzystywanymi będą m.in.: metaplan, asocjogram, dyskusja, wypowiedź na forum, portfolio, analiza SWOT.

Podstawową metodą wykorzystywaną w formule zajęć warsztatów dziennikarskich będzie jednak tzw. 'prasówka', podczas której uczniowie zajmą się poszukiwaniem (głównie w sieci) i analizą materiałów dziennikarskich, a następnie tworzeniem własnych tekstów (metoda wprawek w pisaniu). Taka forma (warsztatów) zachęca uczniów do samodzielnego poszukiwania materiałów medialnych na interesujące uczniów tematy, a przede wszystkim uczy krytycznego podejścia do różnych przekazów medialnych. Natomiast tzw. 'wprawki' pozwalają uczniom na doskonalenie własnego warsztatu pisarskiego. Niewątpliwie najbardziej motywujące jest dla ucznia możliwość umieszczenia najlepszych tekstów powstałych podczas warsztatowych prasówek w szkolnej gazecie (w wersji drukowanej i w Internecie na platformach JUNIOR MEDIA oraz MAM MEDIA).

6.1.2. Metody w module filmowo-telewizyjnym

W zakresie modułu filmowo – telewizyjnego są to: twórcze rozwiązywanie problemu, studium przypadku, drama, projekt, dyskusja, pokaz, prelekcja, przekład intersemiotyczny, heureka.

Twórcze rozwiązywanie problemu: nauka innowacyjności i kreatywności.

- A. Uczeń diagnozuje problem.
- B. Tworzy rozwiązania (przynajmniej dwa).
- C. Ocenia proponowane rozwiązania.
- D. Wybiera rozwiązanie optymalne.
- E. Przygotowuje się do wdrożenia rozwiązania.
- F. Wdraża rozwiązanie.
- G. Ocenia efekty.

Heureka: nauka poszukiwania różnych sposobów rozwiązywania problemu.

1. Burza mózgów

- A. Uczniowie przedstawiają pomysły.
- B. Sekretarz zapisuje każdy przedstawiony pomysł.
- C. Pomysł formułowany jest w sposób jasny i zwięzły.
- D. Przyjmujemy zasadę unikania krytyki pomysłów.
- E. Wybrany pomysł może być rozwinięty przez:
  - abstrahowanie,
  - skojarzenie,
  - rozumowanie dedukcyjne,
  - rozumowanie indukcyjne,
  - metaforę.

2. Metoda definicji

- A. Uczeń otrzymuje powszechnie używane słowo / pojęcie.
- B. Uczeń wybiera sytuacje, konteksty, w których słowo / pojęcie jest używane.
- C. Uczeń zapisuje wskazane sytuacje i konteksty użycia.
- D. Uczeń proponuje jak najlepszą definicję słowa / pojęcia.

3. Transfer pojęć

Uczniowie wykorzystują do omawiania różnych przykładów, dzieł, a także do rozwiązywania zadań pojęcia, które poznali na innych zajęciach: literatura, plastyka, językoznawstwo, muzyka, zajęcia artystyczne, a także nauki przyrodnicze.

4. Metoda niekompetencji

- A. Uczniowie mają prawo podać każdy pomysł, udzielić każdej odpowiedzi.
- B. Nikt nie może oceniać krytycznie / negatywnie danego pomysłu lub odpowiedzi.
- C. Przyjmujemy zasadę, że jeśli w dziesięciu wypowiedziach będzie tylko jedna przydatna, to właśnie ona jest dowodem na potrzebę wskazywania wszystkich, nawet absurdalnych pomysłów czy odpowiedzi.

5. Metoda sześciu kapeluszy

- A. Kapelusz czerwony: myślenie intuicyjne.
- B. co czuję w danej sytuacji? [subiektywizm]
- C. Kapelusz biały: koncentracja na faktach.
- D. co na dany temat mogę powiedzieć tylko w oparciu o fakty? [racjonalizm]
- E. Kapelusz żółty: konstruktywne podejście.
- F. jakie korzyści przyniesie dana sytuacja? [optymizm]
- G. Kapelusz niebieski: myślenie refleksyjne.
- H. analiza wypowiedzi i kierowanie dyskusją; wnioskowanie [dystans]
- I. Kapelusz zielony: myślenie kreatywne.
- J. jak mogę wykorzystać daną sytuację? [kreatywność]
- K. Kapelusz czarny: postawa ostrożności.
- L. jakie niebezpieczeństwa niesie dana sytuacja? [pesymizm]

Studium przypadku: nauka wnikliwości, rzetelności i solidności w wykonywaniu zadań.

Uczniowie jak najdokładniej obrazują konkretny przypadek; wnikliwie analizują konkretne zjawisko, na przykład film czarno-biały w erze koloru, gier komputerowych i technologii 3D. Jest to metoda, którą stosujemy do analizy zjawisk, sytuacji nietypowych. Przedmiotem tej metody może być:

- konkretna osoba;
- grupa osób;
- wydarzenie;
- cykl wydarzeń.

Jedną z kluczowych zasad w pracy tą metodą jest odejście od jakiegokolwiek krytyki przypadku, którym uczeń, uczniowie się zajmują.

Drama: kształcenie kompetencji społecznych, wzmacnianie postaw empatycznych i działania nastawionego na etykę; rozwijanie wrażliwości i kreatywności.

- A. Przedstawienie sytuacji wyjściowej.
- B. Uczestnicy przygotowują się do wejścia w rolę.
- C. Odegranie ról.
- D. Omówienie pracy uczniów.

Projekt: kształcenie kompetencji społecznych, współdziałania w grupie, odpowiedzialności za siebie i zespół.

- A. Inicjacja projektu.
- B. Kontrakt uczestników.
- C. Przedstawienie / wybór tematu, zagadnienia.
- D. Sformułowanie celów.
- E. Przydział zadań.
- F. Ustalenie kalendarza pracy.
- G. Zebranie materiałów pomocniczych.
- H. Realizacja.
- I. Prezentacja wyników.
- J. Ocena efektów działań.

Dyskusja: uczenie tolerancji i zrozumienia; kształcenie postaw etycznych w dialogu na różne tematy.

Uczniowie uczą się tutaj sztuki argumentowania, a także doświadczają znaczenia szacunku dla odmiennych opinii. Dyskusja sprzyja także gromadzeniu różnych idei czy sposobów interpretacji, a to z kolei poszerza myślowe horyzonty uczestników zajęć.

Pokaz: uczenie właściwego odbioru czy obserwacji dzieła; uczenie poszukiwania informacji i ich selekcji.

To prosta, ale niezwykle istotna metoda pracy. Bez niej niemożliwe jest przeprowadzenie jakichkolwiek zajęć w module kultury telewizyjnej i filmowej. Polega na przedstawieniu konkretnego materiału filmowego czy fotograficznego, w całości lub we fragmentach. Jest punktem wyjścia do wszystkich edukacyjnych działań zamierzonych przez nauczyciela w danej jednostce lekcyjnej.

Prelekcja: uczenie poszukiwania informacji i ich selekcji; wskazywanie kierunków interpretacji czy postępowania podczas wykonywania zadań.

Metoda krótkiego wykładu. Przygotowywany on jest przez prowadzącego zajęcia lub przez ucznia w porozumieniu z nauczycielem. Prelekcja jest:

- A. popularnonaukowa;
- B. skierowana do możliwie najszerszego grona odbiorców;
- C. zrozumiała dla bardzo wielu potencjalnych odbiorców;
- D. okazjonalna – nie następuje często; jedynie przy okazji wyjątkowych sytuacji;
- E. zorientowana na audytorium – uwzględnia jego wiek, wiedzę, sytuację.

6.1.3. Metody w module artystycznym

W trakcie zajęć, gdy dominuje teoria dzieła, wykorzystywane będą: wykład, pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie. Kiedy działania będą miały charakter praktyczny czy warsztatowy, zastosowanie znajdą metody takie jak: pokaz, ćwiczenie, instruktaż, rozwijanie umiejętności, inscenizacja, plener, gry terenowe.

Ważne jest zachowanie zajęć w formie dwugodzinnej, gdyż pozwala to na swobodne wprowadzenie w części teoretycznej: pogadanki, miniwykłady, dyskusje i działania praktyczne na drugiej godzinie.

Zajęcia plenerowe, które cieszą się dużym powodzeniem, mają sens tylko wtedy, gdy dysponujemy jednostkami dwugodzinnymi. Dotyczy to zarówno zajęć rysunkowych, malarskich, jak i inscenizacji czy fotografowania.

Uczniowie wykazują chęć wypowiedzi, więc bardzo często są proszeni o ocenę działania, poszukiwanie mocnych i słabych punktów.

Istotną metodą pracy zajęcia prowadzone w grupach uczące podziału ról, dysponowania czasem, prezentacji wyników, wypowiedzi na forum publicznym.

6.2. Realizacja celów

Cele założone w programie będą realizowane w wyniku opisanych różnorodnych działań.

6.2.1. Sposoby realizacji celów w module dziennikarskim

W module dziennikarskim do podstawowych sposobów realizacji założonych celów będzie należało:

- stosowanie podczas zajęć koła różnorodnych technik kształcenia, w tym głównie opartych na pracy grupowej i przy użyciu technik informatycznych;
- redagowanie szkolnej gazetki „AGRAFKA” w oparciu o metody wypracowane podczas warsztatów dziennikarskich;
- przygotowanie specjalnych (okazjonalnych) wydań gazetki, np. w ramach realizacji szkolnych projektów edukacyjnych czy też wydań powarsztatowych;
- publikacja materiałów uczestników warsztatów na stronie internetowej szkoły;
- współpraca z czasopismami lokalnymi, m.in. z „Gazetą Wrocławską” (w ramach programu edukacyjnego JUNIOR MEDIA);
- wycieczki dydaktyczne (do redakcji pism lokalnych, radia, telewizji, kina, teatru, na wystawy itp.);

- prowadzenie przez uczestników koła segregatora prasowego gromadzącego wycinki, materiały, zapiski, realizowane podczas zajęć ćwiczenia;
- organizowanie konkursów oraz uczestnictwo w ogólnopolskich konkursach dziennikarskich, np. FORUM PISMAKÓW, JUNIOR MEDIA W DRUKU, Ogólnopolski Konkurs na Felieton itp.;
- uczestnictwo w programach dziennikarskich JUNIOR MEDIA (oprac. przez wyd. OPERON) oraz MAM MEDIA (oprac. przez Fundację Nowe Media i pod patronatem Wydawnictwa Szkolnego PWN);
- wydawanie szkolnej gazety AGRAFKA (druk co miesiąc);
- wydawanie internetowych wersji szkolnej gazety na ogólnopolskich platformach medialnych: JUNIOR MEDIA oraz MAM MEDIA.

6.2.2. Sposoby realizacji celów w module kultury filmowej i telewizyjnej

W module kultury filmowej i telewizyjnej podstawowymi sposobami osiągnięcia założonych celów będą:

- pokazy filmów w ramach Akademii Filmowej „Parnasu” i pokazy fragmentów filmów podczas zajęć warsztatowych;
- prowadzenie szkolnego wideobloga i kanału telewizji szkolnej w ramach istniejącego medium społecznościowego;
- uczestnictwo w konkursach filmowych dla młodzieży organizowanych m.in. pod patronatem PISF, NHEF, Biura Literackiego;
- wykonanie metodą projektu filmu dokumentalnego tematyką związanego ze środowiskiem szkolnym;
- rejestrowanie i publikowanie w Internecie materiałów przedstawiających uroczystości, imprezy, spotkania, szeroko pojęte życie szkoły;
- praca zespołowa z wykorzystaniem dostępnego sprzętu elektronicznego i aplikacji komputerowych;
- dyskusje na temat oglądanych dzieł filmowych i multimedialnych wytworów uczestników programu;
- wykonanie internetowej mapy kultury;
- spotkania z osobami zawodowo zajmującymi się mediami, kinem i telewizją jako instytucją oraz filmem;
- tworzenie recenzji i komentarzy do obejrzanych filmów, dzieł kultury;

6.2.3. Sposoby realizacji celów w module sztuk plastycznych

W module sztuk plastycznych głównymi formami osiągnięcia założonych celów będą:

- uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych Wrocławia i Dolnego Śląska;
- poznanie repertuaru teatrów, opery i filharmonii;
- zwiedzanie wystaw czasowych i stałych muzeów oraz galerii Wrocławia;
- prezentacje cyklu „Arcydzieła” w galerii szkoły (każda z prezentacji ma odmienną formę, która jest wynikiem współpracy grupy; mogą to być mini scenografie, makiety, nagrania video, etiudy, pokazy światła);
- wykonywanie relacji fotograficznych, filmowanie, nagrywanie przygotowanych prezentacji;
- umieszczanie zapisów akcji plastycznych na ogólnopolskich platformach internetowych;
- przygotowanie wystaw fotograficznych w reprezentacyjnych miejscach szkoły.

7. Sposoby oceniania i prezentacji osiągnięć oraz ewaluacja

7.1. Moduł dziennikarski

Sprawdzanie zdobytych wiadomości i umiejętności uczniów w module dziennikarskim odbywa się poprzez:

- a) prace pisemne: tworzenie dziennikarskich form wypowiedzi;
- b) działania praktyczne: redagowanie gazetki szkolnej „AGRAFKA”, redagowanie tekstów na stronę internetową szkoły;
- c) udział w konkursach dziennikarskich, np. „Forum Pismaków”, Ogólnopolski Konkurs na Felieton, Junior Media w Druku;
- d) ankiety;
- e) arkusze ewaluacji zajęć.

Niewątpliwie najważniejszą formą ewaluacji będzie wykorzystanie wiadomości teoretycznych i praktycznych zdobytych przez uczniów podczas warsztatów dziennikarskich podczas redakcji i wydawania szkolnej gazety. Dobre „przyjęcie” w środowisku uczniów gimnazjum będzie świadczyło o zrealizowaniu założonych w programie osiągnięć, a dla samych uczestników koła dziennikarskiego stanowić będzie zachętę do dalszej pracy dziennikarskiej w szkolnej redakcji.

7.2. Moduł kultury filmowej i telewizyjnej

Ewaluacja w module kultury filmowej i telewizyjnej dokonuje się na podstawie stopnia zaangażowania ucznia w proces kształcenia, który dokumentują pisemne recenzje i komentarze, wymierne działania na łamach wideobloga i kanału szkolnej telewizji, autorskie realizacje filmowe, uczestnictwo w konkursach i imprezach filmowych. Ponadto:

- a) pokazy filmów
- b) udział w konkursach i festiwalach dla młodych adeptów sztuki filmowej i telewizyjnej
- c) sprawozdania z przeprowadzonych projektów
- d) arkusze ewaluacji zajęć.

7.3. Moduł sztuk plastycznych

Ewaluacja w module sztuk plastycznych odbywać się będzie przez:

- a) wystawiennictwo tworzenie „Cyklu: Arcydzieła”;
- b) działania praktyczne: tworzenie prac malarskich, graficznych
- c) udział w konkursach plastycznych, np. Ikony Popkultury, Szopka betlejemaska, Cztery żywioły,
- d) udział w konkursach fotograficznych Wrocław jakiego nie znacie, Detal architektoniczny
- e) ankiety oceny i samooceny;
- f) arkusze ewaluacji zajęć.

Pozytywna ocena ewaluacji będzie zależała od odbioru przez rówieśników efektów działań uczniów w module artystycznym. Poziom ich zainteresowania, przyswojenia wiedzy i zapoznanie z nowymi technikami plastycznymi, rozwój aktywności twórczej i wyobraźni to najistotniejsze działania wokół sztuki.

Efekty osiągnięte przez uczniów

W ramach zajęć modułu dziennikarskiego uczniowie:

- zdobyli wiedzę na temat pojęcia dziennikarstwa i umiejętności wskazania podstawowych wyróżników przekazów dziennikarskich;
- nauczyli się analizować różne teksty i wskazywać cechy charakterystyczne przekazu dziennikarskiego;
- nauczyli się poszukiwać tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego;
- poznali zasady etyczne pracy dziennikarza;
- wiedzą, czym jest informacja i na czym polega schemat odwróconej piramidy informacyjnej;
- samodzielnie tworzą krótkie teksty o charakterze informacyjnym;
- znają podstawowe zasady gromadzenia, selekcji informacji oraz krytycznego podejścia do różnych źródeł informacji;
- znają pojęcia 'opinia' i 'komentarz dziennikarski';
- umieją krytycznie czytać ze zrozumieniem i odróżniać w tekstach informacje od opinii;
- tworzą różne krótkie teksty o zabarwieniu subiektywnym (komentarz);
- wskazują cechy charakterystyczne tekstów publicystycznych;
- wiedzą, czym jest komentarz i potrafią tworzyć różne krótkie teksty o charakterze komentarza;
- wie, czym jest faktoid i fait divers i umie wskazać te gatunki w tekstach dziennikarskich, umieją wskazać zjawisko tabloidyzacji;
- wiedzą, czym jest prawo autorskie, wolna domena i użytek publiczny,
- wiedzą, co można robić z utworem w ramach dozwolonego użytku (m.in. potrafią poprawnie cytować tekst);
- selekcionują dostępne w sieci informacje;
- świadomie, odpowiedzialnie i selektywnie korzystają z Internetu;
- nabywają umiejętności potrzebne do życia w społeczeństwie informacyjnym;
- tworzą różne krótkie teksty z wykorzystaniem ogólnodostępnych źródeł;
- sprawnie posługują się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

W obszarze kultury filmowej i telewizyjnej uczniowie:

- poszerzyli słownictwo z zakresu podstawowych pojęć filmowych;
- zdobyli elementarną wiedzę z zakresu historii kina;
- poznali proste sposoby analizy kadru;
- nauczyli się odróżniać film fabularny od dokumentalnego;
- nauczyli się rozpoznawać najpopularniejsze gatunki filmowe;
- poznali alternatywne miejsca i sposoby prezentacji sztuki filmowej;
- rozwinęli zdolność krytycznej oceny fotografii i dzieła filmowego;
- poznali typologię planów filmowych;
- poznali i przyswoili podstawowe znaki filmowe.

W obszarze sztuk plastycznych uczniowie

- nauczyli się prezentować arcydzieła poszukując nowych form ich przedstawienia;
- zdobyli wiedzę z historii sztuki, zapoznając się z nią chronologicznie;
- wzbogacili się o nowe terminy plastyczne, pojęcia związane z architekturą, malarstwem i rzeźbą;
- nauczyli się stosować różne techniki malarskie i rysunkowe ;
- nauczyli się rozpoznawać style architektoniczne, twórców, tytuły dzieł;
- poznali dziedziny sztuki i techniki plastyczne;
- nauczyli się komponować na płaszczyźnie i w przestrzeni;
- poznali techniki tworzenia stron artystycznych;
- uczestniczyli w wydarzeniach kulturalnych Wrocławia, oraz wycieczkach artystycznych.

8. Przykładowe konspekty zajęć dziennikarskich, filmowych i artystycznych

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: KULTURA FILMOWA I TELEWIZYJNA

TEMAT: FILM GODNY UWAGI CZY PORAŻKA?

Cele ogólne

zapoznanie z formą krytycznej wypowiedzi jaką jest recenzja

Cele operacyjne

Uczeń potrafi:

- posługiwać się językiem filmu;
- formułować opinię i uzasadnić ją;
- analizować film, zwracając uwagę na różne aspekty (zdjęcia, aktorstwo, muzyka itp.);
- używać językowych form perswazyjnych (przekonywania do swoich racji).

Uczeń pamięta:

- pojęcie recenzji.

Metody pracy

pogadanka, analiza przypadku, metoda problemowa

Forma zajęć

Indywidualna

Środki dydaktyczne

Filmy „12 mil do Trony” i „Jutro będzie lepiej”, komputer z dostępem do sieci Internet, odtwarzacz dvd, telewizor, łącze usb, łącze Hdmi, karteczki z nazwami rodzajów filmów (dla każdego uczestnika), słownik języka polskiego.

Tok zajęć

- sprawy organizacyjne i zapisanie tematu zajęć
- nauczyciel stawia pytanie: **jakie filmy lubisz oglądać i dlaczego?**
- uczniowie odpowiadają, a z odpowiedzi na tablicy powstaje zbiór haseł – argumentów
- uporządkowanie podanych informacji na kartach pracy, **zał.1.**
- uczeń otrzymuje przykład recenzji filmowej, **zał.2.**
- czyta tekst i wyszukuje informacje o elementach dzieła filmowego, a także zaznacza słowa, które oceniają poszczególne elementy filmu
- prezentacja efektów pracy
- polecenie: korzystając z ćwiczenia, zaproponuj definicję recenzji
- porównanie definicji uczniowskich ze słownikową
- praca w domu: napisz recenzję jednego z obejrzanych dotychczas filmów.

Ocena pracy uczniów na zajęciach

zał.1.

<p>jakie informacje o filmie zostały podane?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ? • ? • ? • ? • ? • ?	<p>jakich informacji o filmie zabrakło?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ? • ? • ? • ? • ? • ?
--	---

zał.2.

Paweł T. Felis

Jutro będzie lepiej

Żyją na dworcu kolejowym, pośród innych pijaczków i bezdomnych. Postanawiają uciec, chociaż nikt ich w Rosji nie trzyma i nie chce: uciec najpierw gdziekolwiek, przed siebie, potem - jak się okaże - do Polski. Liapa i Waśka planują "podróż" we dwóch, ale młodszy od nich Pietia przykleja się i nie zamierza odpuścić: "chcę z wami!". Przemieszczają się więc we trójkę - pieszo, czasem chwilę autostopem. I chyba nie wiedzą, że ta droga ważniejsza jest od miejsca, gdzie dojdą.

W filmie Doroty Kędzierzawskiej, który zjeździł mnóstwo festiwali, a w Berlinie wygrał sekcję Generation Kplus (i otrzymał dodatkowo Peace Film Award), fabuły w zasadzie nie ma. I to największy walor "Jutro będzie lepiej" - nie ma tu nachalnego skrętu w stronę umoralniającej przypowieści, odsuwa się na bok reżyserski kreator, który coś ważnego chce powiedzieć, i to z pomocą klarownych symboli. Kędzierzawska udowadnia za to, że genialnie potrafi dzieci obserwować - cały film buduje na błyskotliwych, ulotnych drobiazgach, które tworzą dziecięcy mikrokosmos.

Uciekające do Polski dzieciaki dużo się śmieją i sporo tłuką. Potrafią wyzebrać na targu - komplementami! - trochę chleba, ale też zdobyć kawałek czekolady albo papierosy. Radzą sobie z błotem i drutami kolczastymi, podglądają parę uprawiającą seks przy torach, a ciężarną i nieszczęśliwą pannę młodą ("Będzie chłopczyk!" - wieszczy Pietia) zawstydzają swoim irracjonalnym optymizmem. Bo taki jest to film - jasny, roześmiany, ciepły.

Dokumentalizm "Jutro będzie lepiej" jest oczywiście złudzeniem - to, co wydaje się improwizacją, było precyzyjną realizacją dokładnie rozpisanego scenariusza. W tym sensie Dorota Kędzierzawska nie tyle po raz kolejny wraca do tematu biednych, opuszczonych przez dorosłych dzieci, co raczej robi imponujący krok w przód. Potrafi stworzyć ujmująco realistyczny, pięknie nasycony świat, a jednocześnie dzięki kapitalnym, wysmakowanym zdjęciom Artura Reinharta ubiera go w cudzysłów. Na styku paradokumentu i kreacji nic jednak nie zgrzyta - to być może najbardziej "otwarty" film Kędzierzawskiej, w którym autorka daje swoim postaciom i dziecięcym aktorom przestrzeń, pozwala "wychodzić" na moment ze swoich ról i do nich wracać.

Chociaż jednym z ważniejszych rekwizytów staje się w filmie chowany przez Pietię pluszowy miś, grający tego rezolutnego chłopca Oleg Ryba nie daje się sprowadzić do roli efektownie filmowanej maskotki. Pietia potrafi pięknie kłamać, uwodzi swoim przywiązaniem do psich szczeniaków i nawet w nosie dłubie z wdziękiem, a przecież ma w twarzy coś przeraźliwie smutnego - może to podświadoma intuicja, że "jutro" wcale nie musi być "lepiej"?

Kędzierzawska odżegnuje się od ponurej estetyki "300 mil do nieba" Dejczerza, chociaż swój rozpromieniony film prowadzi do finału brutalnie przygnębiającego (to wtedy pojawia się na ekranie debiutujący jako aktor Stanisław Soyka w roli polskiego policjanta). Bo jeśli traktować "Jutro będzie lepiej" jak bajkę o marzeniu, to jest to bajka wyjątkowo gorzka. Również w sensie pozafilmowym: ukraińscy bracia Oleg i Jewgienij Ryba - Pietia i Waśka - na festiwalu w Berlinie bawili się w najlepsze, ale losy trzeciego dziecięcego aktora Akhmeda Sardałowa z Czeczenii okazały się nie mniej dramatyczne niż te ze scenariusza. O czym warto pamiętać, oglądając film, który trafia do kin z zaskoczenia, a powinien być fetowany jako jeden z największych sukcesów polskiej kinematografii tego roku - również dlatego nie wolno go przegapić.

tekst pochodzi z portalu Gazeta.pl - www.gazeta.pl © Agora SA

KONSPEKT DO ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: KULTURA FILMOWA I TELEWIZYJNA

TEMAT: OD PIERWOWZORU DO SCENOPISU

Cele ogólne

zapoznanie z formą scenopisu i scenariusza; utrwalenie wiadomości o planach filmowych i ujęciu; wprowadzenie podstawowych informacji o procesie tworzenia dzieła filmowego

Cele operacyjne

Uczeń potrafi:

- streścić przedstawiony materiał literacki;
- zanalizować materiał literacki i filmowy;
- porównać fragmenty różnych tekstów;
- selekcjonować materiał graficzny i językowy / literacki;
- dostrzec różnice między różnymi formami realizacji jednego tekstu;
- zastosować wiedzę w praktyce.

Uczeń pamięta:

- terminy: ujęcie, scena, scenopis, scenariusz, kadr, plan filmowy.

Metody pracy

pogadanka, analiza przypadku, metoda problemowa, burza mózgów, działania kreatywne

Forma zajęć

Zbiorowa

Środki dydaktyczne

definicje planów filmowych (zał.1.), definicje scenariusza i scenopisu (zał.2.), przykład scenopisu i scenariusza (zał.3. i 4.), fragment powieści „Krzyżacy”; przedstawiony w scenopisie fragment filmu „Krzyżacy”; telewizor i odtwarzacz dvd, kolorowe czasopisma, duże arkusze papieru, nożyczki, klej

Tok zajęć

- sprawy organizacyjne i zapisanie tematu zajęć
- uczniowie stanowią zespół, który otrzymuje definicje planów filmowych, czasopisma, papier i pozostałe narzędzia pracy. Wykorzystując ilustracje, uczniowie kreują na arkuszu papieru opowieść (spójną). Następnie umieszczają pod nią komentarz do wydarzeń, opisują zachowanie i emocje postaci, dopisują dialogi. Pod tak przygotowanym projektem zamieszczają nazwy planów filmowych
- prezentacja efektu pracy
- kolejne zadanie: porównanie otrzymanych tekstów scenariusza i scenopisu; zapisanie w punktach zauważonych różnic i odpowiedź na pytanie: **z czego wskazane różnice wynikają?**
- pokaz przedstawionego w materiałach fragmentu filmu i krótkie komentarze i refleksje o realizacji sceny
- uczniowie otrzymują schemat (zał.5.) i fragment powieści (Zbyszko prowadzony na egzekucję) – zadaniem jest zredagowanie scenopisu
- kolejne etapy działań: podział tekstu na mniejsze całości – sceny, streszczenie poszczególnych scen – obrazów, dopisanie dialogów, dobór efektów dźwiękowych, nazwanie ujęć kamery
- prezentacja efektów pracy
- zadanie twórcze: przygotuj opracowany na zajęciach scenopis w wersji rysunkowej, komiksowej lub collage’u

Ocena pracy uczniów na zajęciach

zał.1.

- plan filmowy – zasięg tego, co ukazuje się na ekranie, miarą wyróżniającą plany jest postać ludzka
- zbliżenie – twarz
- detal – część twarzy
- półzbliżenie – postać człowieka w wymiarze popiersia
- plan średni – postać człowieka od pasa w górę
- plan amerykański – postać człowieka widoczna od kolan w górę, zdobywa pozycję dominującą w kadrze
- plan pełny – cała postać ludzka wypełnia przestrzeń ekranu, tło nie zajmuje głównego miejsca
- plan ogólny – postać ludzka widoczna jest w miejscu akcji (przestrzeń otwarta lub zamknięta, która daje się łatwo rozpoznać jako miejsce akcji)
- plan daleki – przedstawia widok ogólny jakiegoś krajobrazu

zał.2.

Scenariusz: opis całej akcji, zawiera wszystkie wątki i postacie filmu, które potem zobaczymy na ekranie, a przedstawia to wszystko w sposób jasny, obrazowy i sugestywny, aby przekazać czytającemu możliwie najszczegółowiej i najdokładniej ideę – myśl przewodnią, proponowany sens filmu.

Scenopis: rozpisanie tekstu scenariusza na poszczególne ujęcia (fragmenty, z których zmontowana jest każda scena filmowa), zachowuje jej układ i zestaw uczestniczących w niej osób. W scenopisie zaznaczona jest długość ujęć oraz tzw. plan, w którym bohater będzie fotografowany, a także ruch kamery.

**fragment scenopisu *Krzyżaków* z:
A. Habryn, „KRZYŻACY” HENRYKA SIENKIEWICZA**

Scena 107, Spychów
ujęcie 520 – od planu średniego
odjazd – 15 m – panorama

W izbie panował półmrok. Na łóżku
leżała Danusia, a obok siedział
nieruchomo Zbyszko, Jurand i ks. Kaleb.
Do izby wszedł Maćko.

Jurand skinął głową. Tolima wprowadził
Zygryda [... itd. – jak w scenariuszu].
Jurand [...], ujawszy w połowie nóż,
wyciągnął wskazujący palec do końca ostrza
i począł przecinać sznury na ramionach
Krzyżaka.

ujęcie 521 – plan średni – 4 m

Wszyscy spojrzeli po sobie zdumieni.
Maćko zawołał:

Ksiądz Kaleb postąpił o krok.

ujęcie 522 – półzbliżenie – 3 m
Jurand skinął potakująco głową.

Jurand znowu potwierdził ruchem głowy”.

Maćko:
Przyprowadziłem wam Zygryda de Löwe.

Maćko:
Co robicie, panie?

Kaleb:
Bracie Jurandzie, czy chcecie darować
jeńca wolnością?

Kaleb:
Chcecie, by odszedł bez pomsty i kary?

fragment scenariusza *Krzyżaków* z:
A. Habryn, „KRZYŻACY” HENRYKA SIENKIEWICZA

W izbie panował półmrok. Na łożu leżała Danusia, a obok siedzieli nieruchomo Zbyszko i Jurand. Do izby wszedł Maćko.

– Przyprowadziłem wam Zygryda de Löwe – powiedział. – Zbyszko oddaje go wam w podarunku i dla pomsty.

Jurand skinął głową. Tolima wprowadził Zygryda ze skępowanymi w krzyż na piersiach rękoma. Jurand wyprostował się. Za oknem zbliżała się burza.

– Stoi przed wami, pani, ten piekielnik, ten zbój krzyżacki, który katował was i wasze dziecko. Dajcie znak, co mam z nim uczynić i jak go ukarać – zapytał po dłuższej chwili Tolima.

Jurand skinął, żeby mu przyprowadzono bliżej więźnia. Tolima popchnął Zygryda. Jurand powiódł ręką po jego twarzy, później namacał skrzyżowane na piersiach ramiona i dotknął powrózów. Później przytknął oczy i pochylił głowę. Po chwili ocknął się i skierował dłoń w stronę bochenka chleba, w który wbita była mizerykordia. Ująwszy w połowie nóż, wyciągnął wskazujący palec do końca ostrza i począł przecinać sznury na ramionach Krzyżaka.

– Co robicie, panie?! – zawołał Maćko. Wszyscy spojrzeli po sobie ze zdumieniem. Ksiądz Kaleb postąpił o krok.

– Bracie Jurandzie, czy chcecie darować jeńca wolnością? – zapytał.

Jurand skinął potakująco głową.

– Chcecie, żeby odszedł bez pomsty i kary?

Jurand znowu potwierdził ruchem głowy.

– Panie, przecież nie puścicie wolno Belzebuba? – zawołał Maćko. – Po tośmy za nim gonili po całym świecie?

Ale Zbyszko, który do tej pory siedział milczący, dotknął ramienia Maćka.

– Jego jest – powiedział – i może z nim robić, co chce.

Wtedy stary Tolima powiedział:

– Panie, jeżeli wola wasza ma się spełnić, to trzeba odprowadzić jeńca do granicy.

Jurand znowu skinął potakująco głową, po czym zamknął oczy. Rzucili się ku niemu wszyscy, bo spadł z krzesła na ziemię.

zał. 5.

UJĘCIE KAMERY	OBRAZ	AKCJA / DIALOGI / EFEKTY DŹWIĘKOWE

Konspekt z zajęć dziennikarskich realizowanych w ramach projektu:

„Media w sztuce, sztuka w mediach”

Temat: Czym jest informacja?

Czas realizacji: 2 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat tego, czym jest informacja i jak jest zbudowana.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- umie wskazać informacyjne elementy wypowiedzi,
- przedstawia, na czym polega informacyjna funkcja tekstu,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- analizuje teksty dziennikarskie,
- wie, na czym polega schemat odwróconej piramidy informacyjnej,
- samodzielnie tworzy krótkie teksty o charakterze informacyjnym.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- praca z tekstem
- komputer z dostępem do Internetu

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy „Czym jest informacja?”
- „ Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN
- Materiały dla nauczyciela do tematu: „Czym jest informacja?”
- fragmenty różnych tekstów dziennikarskich, ,
- komputer z dostępem do Internetu i materiałów edukacyjnych ze stron: [http://www.canalpluscyfrowy.pl/mediastarter/;](http://www.canalpluscyfrowy.pl/mediastarter/)
- tablica, arkusze papieru, flamastry.

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna

(Uczniowie sami przy użyciu komputera wyszukują w dostępnych źródłach podane poniżej definicje)

- Na początku lekcji rozmawiamy o tym, czym wg uczniów jest informacja (burza mózgow). Zapisujemy synonimy tego słowa (powiadomienie, komunikat, wiadomość, wzmianka, przekaz).
- Nauczyciel wyjaśnia temat zajęć, mówi o znaczeniu umiejętności porozumiewania się. I komunikowania. Nauczyciel rysuje na tablicy schemat komunikacji:

NADAWCA		ODBIORCA	
intencja	→	komunikat	→
		odbiór	→
			interpretacja

Następnie wyjaśnia schemat: żeby komunikacja była udana, trzeba tak podawać komunikat, aby był on zgodny z intencjami i zrozumiały dla odbiorcy. Należy tak słuchać, żeby nie tylko usłyszeć słowa, ale zrozumieć je zgodnie z intencjami nadawcy.

- Uczniowie dopisują w formie asocjogramu skojarzenia do słowa 'informacja' (*Karta pracy, zad. 1.*). Omówienie na forum wyników pracy. Stwierdzenie, które cechy pojawiły się w odpowiedziach najczęściej.
- Nauczyciel zadaje pytania: *Czy zawsze schemat komunikacji przebiega w sposób bezpośredni? Czy nadawca zawsze jest nam znany i dostępny w kontakcie 'twarzą w twarz'? W jaki sposób może przebiegać schemat komunikacji?* Uczniowie udzielają odpowiedzi o innych niż bezpośrednie formach komunikacji (*Karta pracy, zad.2.*). Omówienie na forum i zapisanie na tablicy różnych form komunikowania (gest, rozmowa bezpośrednia, tekst drukowany, przekaz audiowizualny itp.).

2. Faza realizacyjna

a) Komunikowanie czy informowanie?

- Nauczyciel prosi o zastanowienie się, co jest najważniejsze w komunikowaniu się dziennikarza z odbiorcą. Co jest główną misją dziennikarstwa. Uczniowie przypominają informacje z ostatnich zajęć o najważniejszej misji dziennikarza: rzetelnym informowaniu.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie znaleźli samodzielnie na stronie: <http://sjp.pwn.pl/> definicji słowa 'informacja' (z użyciem wyszukiwarki słów). Wspólnie zapisujemy schemat dla informacji dziennikarskiej:

INFORMACJA DZIENNIKARSKA = PRZEKAZANIE WIADOMOŚCI/ZAKOMUNIKOWANIE O CZYMŚ

- Nauczyciel poleca uczniom zajrzeć stronę portalu informacyjnego (np. *tvp.info*) i zajrzeć w zakładkę: 'Informacje'. Uczniowie wymieniają, jakie tematy, obszary stanowią źródło informacji dziennikarskiej.
- Uczniowie zastanawiają się, czy teksty dziennikarskie zawsze zawierają tylko „czystą” informację. Nauczyciel poleca uczniom przeanalizowanie wybranych informacji dziennikarskich (przykładowe informacje w: *Materiałach dla nauczyciela*). Uczniowie pracują samodzielnie i po upływie wyznaczonego czasu dzielą się spostrzeżeniami, jakie inne funkcje poza informacyjną mogą realizować teksty dziennikarskie (oprócz mogą też oceniać, komentować itp.)

b) Jak się porozumiewamy?

- Uczniowie dzielą się na pary i przez 5 minut rozmawiają ze sobą na dowolny temat. Po upływie tego czasu nauczyciel prosi, aby każdy zastanowił się przez chwilę i napisał na kartce odpowiedź na pytania stanowiące własną ocenę swojego udziału w rozmowie:
  - ✓ Czy byłem na tyle otwarty, aby powiedzieć coś ważnego od siebie
  - ✓ Czy zostałem dobrze zrozumiany i skąd to wiem?
  - ✓ Jak słuchałem tego, co mówił mój rozmówca – czy przerywałem mu? W jaki sposób okazywałem swoje zainteresowanie?
  - ✓ Czy na pewno wiem, co mój rozmówca chciał mi przekazać? Skąd to wiem?
- Uczniowie podsumowują swą pracę w parach i przekazują opinie o tym, co wg nich stanowi o sile informacji, jej ważności i atrakcyjności (*Karta pracy, zad. 3.*)

c) Jak zbudowana jest informacja?

(Realizacja punktu na podstawie podręcznika :*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1., red. L. Adrabińska-Pacuta, A. Hącia, J. Malczewska, J. Olech, WSzPWN*)

- Nauczyciel poleca uczniom przeczytanie wiadomości o najstarszym gatunku prasowym: informacji oraz pozostałościach starożytnych informacji, tzw. Gazecie Delfickiej oraz informacji o tym, jak powinna wyglądać informacja prasowa i na jakie pytania odpowiadać (str.183)
- Zapoznanie się uczniów z zasadą odwróconej piramidy (str.184) oraz realizacja ćw.1, str.184. Uczniowie na schemacie zaznaczają informacje, które można usunąć, aby nadal pozostały w przekazie najistotniejsze wiadomości.
- Uczniowie realizują ćw.3/ str.185 . Uzasadniają, które wiadomości są zbudowane zgodnie z zasadą odwróconej piramidy.

d) Informacja - sedno dziennikarstwa

- Uczniowie zostają zapoznani przez nauczyciela z podstawowymi zasadami dotyczącymi piramidy informacyjnej (schemat do omówienia w *Materiałach dla nauczyciela: punkt 3 i 4 lub uczniowie sami zapoznają się z tymi informacjami na stronie: <http://www.canalpluscyfrowy.pl/media/starter>; Blok III: Jak pracują media) . Zwraca szczególną uwagę na to, które elementy piramidy są najważniejsze (tytuł, lid)*
- Uczniowie po zapoznaniu się z zasadami budowy informacji wg schematu odwróconej piramidy realizują ćwiczenie polegające na wpisaniu w schemat odwróconej piramidy dowolnej notatki prasowej (*Karta pracy, zad.4.*).Do zadania mogą wykorzystać notatki z ćw. 2, str.185 (w: *Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1., red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN*)

e) Co chcemy zakomunikować - po co nam lid?

- Uczniowie samodzielnie realizują ćw. 4, str. 187 (w: *Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1., red. L. Adrabińska-Pacuta, A. Hącia, J. Malczewska, J. Olech, WSzPWN*).Wcielają się w role redaktora, który po otrzymaniu informacji redaguje na ich podstawie informacje prasową z trzema różnymi lidami (w zależności od tego, co ma stanowić najważniejszy element prasowej wiadomości). Uczniowie po realizacji zadania dzielą się refleksjami, jak ważny jest w informacji prasowej lid, który zwraca uwagę czytelnika na najistotniejszą część prasowej wiadomości.

3. Faza podsumowująca

- Uczniowie otrzymują polecenie, by przygotować się do napisania informacji prasowej na wyznaczony przez nauczyciela temat (np. sześciolatki idą do szkół). Nauczyciel może wskazać strony w internecie, na których uczniowie znajdą dane (np. <http://www.6latki.men.gov.pl/>). Uczniowie zbierają informacje wg pytań odwróconej piramidy i piszą krótką notatkę informacyjną na zadany temat (*Karta pracy, zad.5*).
- Uczniowie po samodzielnej pracy prezentują na forum jej wyniki. Dzielą się spostrzeżeniami, co sprawiło im największą trudność.

Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Wykorzystując wiadomości zdobyte na lekcji, zredaguj notatkę informacyjną na jeden z podanych tematów:

- a) wybory do szkolnego samorządu,
  - b) przebieg ostatniej uroczystości szkolnej,
  - c) inny interesujący temat z życia szkoły
- Pamiętaj o zasadach odwróconej piramidy oraz jej elementach

KARTA PRACY

TEMAT: *Czym jest informacja?*

1. W formie asocjogramu zapiszcie wasze skojarzenia związane z pojęciem: *komunikat*

INFORMACJA

2. Wymieńcie znane formy komunikowania się/przekazywania komunikatów

KOMUNIKOWANIE

3. Porozmawiajcie z kolegą/koleżanką przez 5 min. na dowolny temat. Zastanówcie się, czego nowego się dowiedzieliście, czy są to ważne i nowe dla was informacje? Po tym czasie zapiszcie swe spostrzeżenia o tym, co w komunikowaniu się/przekazywaniu informacji jest najważniejsze. Stwórzcie kodeks sprawnego/efektywnego komunikowania się.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

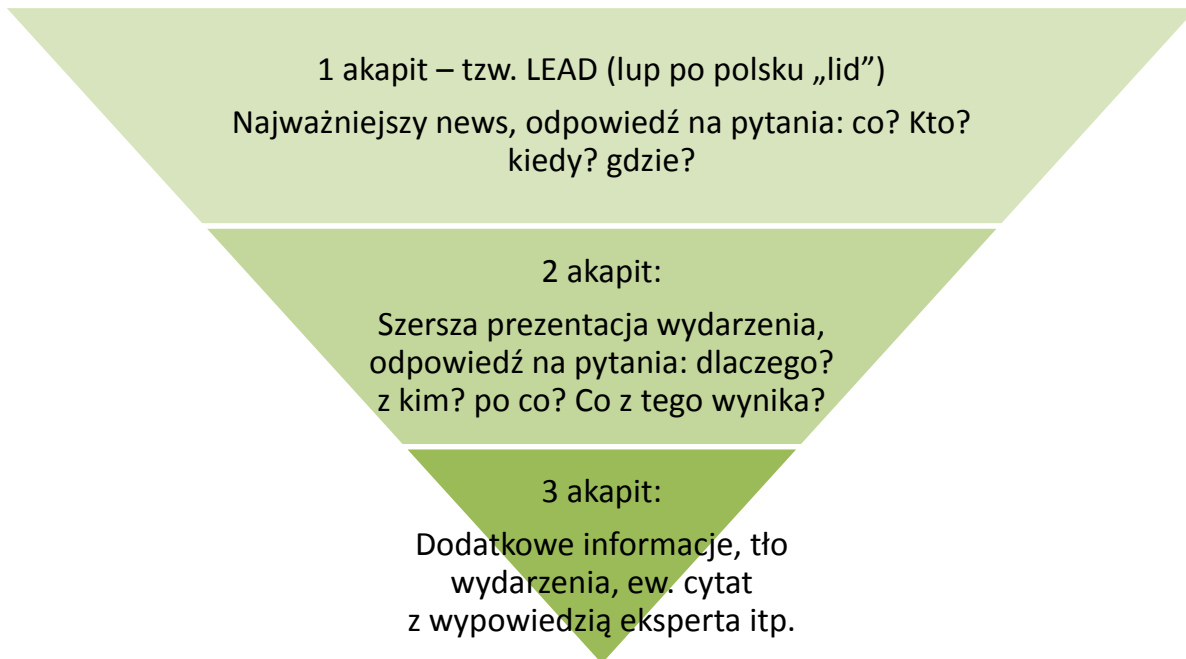
.....

.....

.....

.....

4. Dowolny tekst dziennikarski wpiszcie w schemat odwróconej piramidy. Nazwijcie elementy piramidy prasowej. Możecie wykorzystać notatkę z ćw.2, str. 185 w podręczniku: *Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1., red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.*

5. Przygotujcie się do napisania informacji prasowej na zadany temat. Odpowiedzcie najpierw na informacje, wymyślcie tytuł . Następnie zapiszcie informację, pamiętając o zasadach odwróconej piramidy informacyjnej

Kto? .....

Co? .....

gdzie?.....

kiedy?.....

jak?.....

dlaczego?.....

z jakim skutkiem?.....

TYTUŁ.....

LID.....

.....

TREŚĆ.....

.....

.....

.....

.....

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

TEMAT ZAJĘĆ: *Czym jest informacja?*

1. Definicja pojęcia 'informacja' wg Słownika języka polskiego PWN (<http://sjp.pwn.pl/>)

informacja

1. «wiadomość o czymś lub zakomunikowanie czegoś»
2. «dział informacyjny urzędu, instytucji»
3. «dane przetwarzane przez komputer»

• informacyjny • informacyjnie • informacyjność

- **informacja genetyczna** «dane o cechach dziedzicznych organizmu zakodowane w genach»
- **informacja naukowa** «dział nauki zajmujący się opracowywaniem i rozpowszechnianiem danych naukowych dotyczących aktualnego stanu wiedzy w określonej dziedzinie»
- **nośnik danych, informacji** «fizyczny ośrodek przeznaczony do przechowywania danych, np. w komputerze – dyski magnetyczne i optyczne»
- **teoria informacji** «dział matematyki stosowanej poświęcony zagadnieniom kodowania, przekazywania i przechowywania informacji»

2. Przykłady różnych informacji prasowych

a) informacja oparta na funkcji komunikatywnej/informacyjnej języka

Jerozolima: starcia na Wzgórzu Świątynnym. Są ranni i zatrzymani

Kilkanaście osób zostało rannych na skutek starć między Palestyńczykami a izraelską policją, jakie wybuchły rano na jerozolimskim Wzgórzu Świątynnym, miejscu świętym dla żydów i muzułmanów. Zatrzymano trzy osoby.

- Palestyńscy demonstranci obrzucili funkcjonariuszy kamieniami i racami, a ci odpowiedzieli granatami hukowymi - podał rzecznik izraelskiej policji Micky Rosenfeld. Obrażenia odniosło dwóch policjantów oraz 12 Palestyńczyków. Starcia mają związek z zapowiedzianą na ten dzień debatą w izraelskim parlamencie o zwiększeniu praw żydów na terenie Wzgórza Świątynnego. Miejsce nazywane przez Żydów Wzgórzem Świątynnym jest dla muzułmanów trzecim najświętszym miejscem ich religii, po Mekce i Medynie oraz upamiętnia miejsce, z którego prorok Mahomet miał odbyć podróż do nieba. Znajdują się tam święte dla muzułmanów Kopuła na Skale i meczet Al-Aksa. W starożytności na terenie wzgórza znajdowała się Świątynia Jerozolimska, najświętsze miejsce judaizmu, zburzone przez Rzymian w I w.n.e. po powstaniu żydowskim. Do wzgórza przylega święta dla żydów Ściana Płaczu (Zachodnia).

za:

http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114871,15521720,Jerozolima__starcia_na_Wzgorzu_Swiatynnym__Sa_ranni.html

b) informacja realizująca inne niż czysto komunikatywne funkcje języka

Kosztowne hobby

Pięć lat temu Janukowycz sprzedał swój apartament w Kijowie (384 m kw.) za absurdalnie wysoką cenę 7 mln dol. Nabywcą był Siergiej Klujew, partyjny druh Janukowycza, szef sejmowej komisji ds. regulacji bankowych. Niejasne transakcje dotyczą również posiadłości Meżyhirja - właśnie przejętej przez państwo. Oficjalnie Janukowycz posiadał tam dom o powierzchni 620 m kw. i 4,2 ha ziemi. Reszta rezydencji należała do pewnej fundacji oraz brytyjskiej spółki Tantalit, która z kolei należy do Blythe Europe zarządzanej przez Reinharda Prokscha (przyjaciel Janukowycza, Klujew, sprzedał mu kilka lat temu firmę Activ Solar, monopolistę w produkcji energii słonecznej). Tantalit w trzy lata zbudował w Meżyhirji pięciopiętrowy pałac, dwa trzypiętrowe pensjonaty, pole golfowe, klub jachtowy, lądowisko dla helikopterów, tor wyścigów konnych, korty tenisowe.

W 2013 r. Proksch sprzedał Meżyhirję Klujewowi. Janukowycz jest fanem polowań. Przed kilkoma laty prywatna spółka zarejestrowana w Wielkiej Brytanii Dim Lisnyka - jak twierdzą autorzy strony o pieniądzach Janukowycza - kupiła 42 ha lasu i rezydencję Sucholuczia. Dim Lisnyka należy m.in. do innej brytyjskiej spółki, w której dyrektorem był... Reinhard Proksch. W 2011 r. Dim Lisnyka została sprzedana do spółki MAKO Holdings należącej do syna Janukowycza Ołeksandra.

za:

http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,15508393,Janukowycz_straci_olbrzymi_majatek__Zarobil_miliony_.html#TRNajCzytSST#ixzz2uEqgHnCV

3. Materiały na temat informacji prasowej (ze strony: [Jak przygotować informację prasową?**](http://www.canalpluscyfrowy.pl/media starter; Blok III: Jak pracują media)</h3></div><div data-bbox=)**

1. Co to jest informacja prasowa i czemu służy?

Informacja prasowa to materiał informacyjny publikowany w prasie lub w internecie, albo emitowany w radiu lub telewizji, dotyczący jakiegoś tematu, produktu lub wydarzenia. Informacja prasowa ma opisywać temat rzetelnie, prosto i zrozumiale. Jej zadaniem jest zainteresowanie odbiorcy i poinformowanie go o wydarzeniu.

2. Kto i dla kogo tworzy informacje prasowe?

Informacje piszą dziennikarze i publikują je w mediach, dla których pracują. Informacje prasowe tworzą także piarowcy, czyli ludzie, którzy są łącznikiem między firmami/instytucjami a dziennikarzami. Piarowcy tworzą tekst informacji prasowej w porozumieniu z instytucją, której dotyczy temat poruszany w informacji, lub firmą, o której produkcie donosi informacja. Przygotowane przez piarowców informacje prasowe trafiają do dziennikarzy, którzy interesują się danym tematem, zajmują się nim w danym medium i wykorzystują przekazane informacje do przygotowania własnej publikacji, która ukaże się w danym medium.

3. Jak jest zbudowana informacja prasowa?

Informacja prasowa składa się z kilku podstawowych części:

- Tytuł mówi nam, o czym będzie informacja. Musi przyciągać uwagę, mieć chwytliwą, ale niezartobliwą, formę.
- Lead (czyt. lid) to streszczenie całej informacji; składa się z kilku zdań, które jak w pigułce podają nam najważniejsze informacje z tekstu. Najłatwiej napisać lead, odpowiadając sobie na pytania: kto? co? kiedy? dlaczego? z jakim skutkiem? Jeśli np. informacja dotyczy wprowadzenia na rynek nowej wersji znanej gry komputerowej, czytelnik leadu powinien się dowiedzieć, jak nazywa się ta gra, kto ją wydaje, jaka jest najważniejsza różnica w stosunku do poprzedniej wersji i od kiedy będzie dostępna na rynku. Po przeczytaniu leadu czytelnik powinien być zorientowany w temacie i mieć już ogólną wiedzę na opisywany temat.
- Treść główna zawiera rozszerzone informacje przekazane wcześniej w leadzie. Najłatwiej zbudować prawidłowy tekst informacji posługując się metodą tzw. odwróconej piramidy (na początku umieszczamy najważniejsze informacje, a dalej te mniej istotne, uzupełniające). Bardzo ważny element informacji to wypowiedź eksperta w danej dziedzinie, który potwierdzi ważność zawartych w tekście informacji.
- Osoba kontaktowa: na koniec, po zakończeniu właściwego tekstu informacji, podajemy imię i nazwisko, a czasem także dane kontaktowe osoby, która jest autorem informacji prasowej, a z którą czytelnicy mogą w razie zainteresowania tematem nawiązać kontakt.

4. Co zrobić, żeby była ciekawa i odbiorcy chcieli ją czytać?

Istnieje jedna tajemnica tworzenia ciekawej, skutecznej informacji prasowej - pisząc tekst, musimy myśleć jak czytelnik, który będzie go czytał. Czytając, czy raczej rzucając okiem na informację, odbiorca chce szybko znaleźć odpowiedzi na pytania:

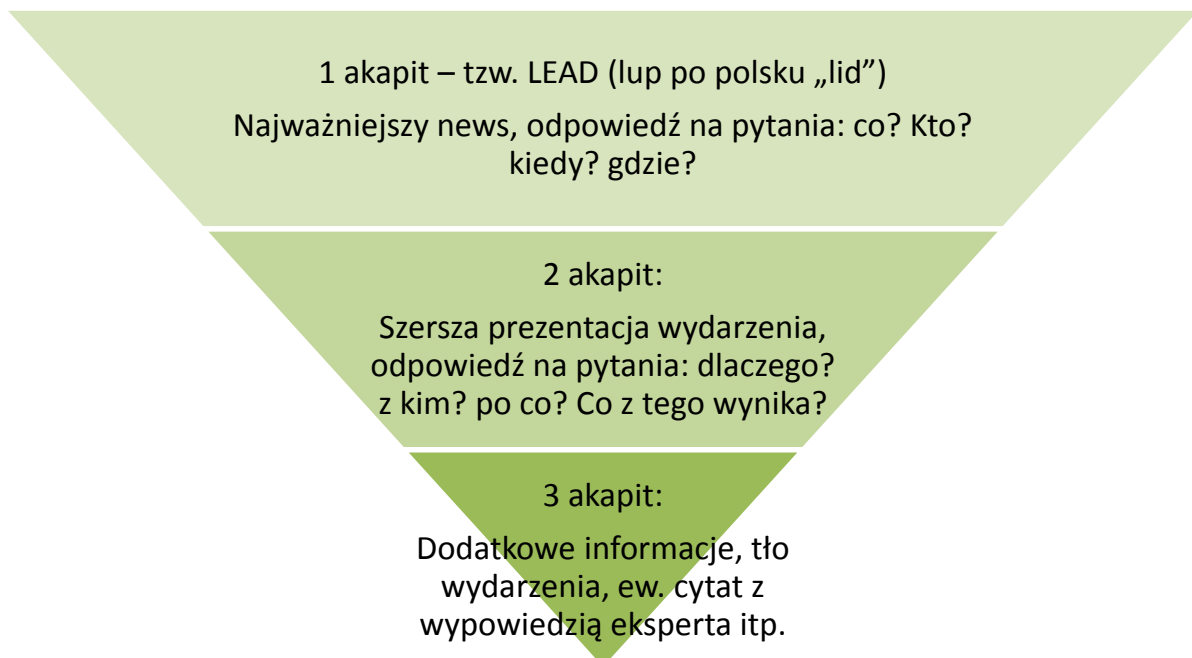
Czy w ogóle mam ochotę to czytać? Zechce to zrobić, jeśli tekst będzie łatwy do czytania, a więc niezbyt długi (maksymalnie 2 strony A4), przejrzysty, dobrze sformatowany. Warto wyróżnić graficznie najważniejsze części informacji, a więc tytuł, lead, dane statystyczne, nazwisko eksperta, aby przyciągnąć uwagę i zaciekawić czytelnika już na etapie "oglądania" tekstu, jeszcze przed jego czytaniem.

O co w tym chodzi? **Tekst nie może być zawiły i zbyt długi.** Należy trzymać się tematu i nie pisać o nieistotnych aspektach tematu, **przytaczać przykłady na poparcie swojego przekazu.** Wykazać, dlaczego informacja jest ważna i jakie korzyści odniesie z niej czytający. Tekst musi być przede wszystkim aktualny - mieć walor newsa.

Co mnie to obchodzi/po co mi to? Informacja **powinna zainteresować czytającego, dlatego, pisząc tekst, myśl jak czytelnik.** Postaw się na jego miejscu: czy sam z zaciekawieniem przeczytałbyś tę notatkę? Pomyśl, czy i w jakim zakresie informacja może przydać się czytelnikowi i jak może ją wykorzystać praktycznie.

Ponadto, pisząc informację prasową, pomyśl o kilku podstawowych zasadach rzetelnego pisania. **Poprzyj swoją informację faktami.** Jeśli swoje informacje czerpiesz z zewnętrznego źródła, pamiętaj, żeby je podać. Unikaj ozdobników i omówień. **Zdobądź pozwolenia:** jeśli cytujesz czyjąś wypowiedź albo podajesz informacje o firmach/instytucjach, upewnij się, że zgadzają się na ich publikację. Do informacji możesz dołączyć dodatkowe materiały (takie jak zdjęcia czy statystyki), które dadzą czytelnikowi jeszcze więcej wiedzy na dany temat.

4. Schemat odwróconej piramidy informacyjnej

TYTUŁ – max 5 słów
max 32 znaki
5 x częściej czytany niż reszta

LEAD (5 W + 1 H)
max 160 znaków

Body
max 5 akapitów
min 1 cytat

Konspekt z zajęć dziennikarskich realizowanych w ramach projektu:

„Media w sztuce, sztuka w mediach”

Temat: Czy dziennikarzowi wolno wszystko – o etyce dziennikarskiej?

Czas realizacji: 2 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

- Zdobycie wiedzy na temat etyki dziennikarskiej, umiejętność wskazania zasad uczciwego dziennikarstwa i mechanizmów manipulacyjnych w tekstach dziennikarskich.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- wskazuje cechy dziennikarskie w tzw. tabloidach,
- umie wskazać etyczne zasady dziennikarstwa,
- wskazuje w tekstach prasowych elementy manipulacji i nieetycznych
- przedstawia, na czym polega specyfika tekstu dziennikarskiego,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne przekazu medialnego,
- poszukuje tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego,
- umie uzasadnić, na czym polega tabloidyzacja,
- wie, czym jest faktoid i fait divers i umie wskazać te gatunki w tekstach dziennikarskich,
- tworzy różne krótkie teksty dziennikarskie,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – asocjogram, burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi, słownikiem,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna i grupowa praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- Karta pracy: *Czy dziennikarzowi wolno wszystko – o etyce dziennikarskiej?*,
- Materiały dla nauczyciela do tematu: *Czy dziennikarzowi wolno wszystko – o etyce dziennikarskiej?*,
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1-3”, red. L.Adrabińska-Pacuć, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN oraz „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.3.”, red. L.Adrabińska-Pacuć, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron: *gosc.pl, fakt.pl czy onet.pl, mammedia.pl, sjp.pwn.pl i wikipedia.*
- komputer, tablica.

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna – O czym i jak piszą media?

- Sprawdzenie zadania domowego polegającego na tym, że uczniowie mieli zaznaczyć w dziennikach („Fakt”, „Super Eexpress”) oraz tzw. kolorowych tygodnikach (np. „Flesz”), jakie tematy, wydarzenia, zjawiska zajmowały dziennikarzy tych gazet w ostatnim czasie,
- Nauczyciel poleca zwrócić uwagę uczniom na to, jakie głównie teksty pojawiają się w tego typu prasie, czy są to teksty, które można uznać za teksty informacyjne. Uczniowie przedstawiają na forum swoje opinie. Wskazują, jakiego rodzaju tematy/teksty pojawiają się w tych materiałach.

2. Faza realizacyjna

<http://gosc.pl/doc/1272748.W-Brytania-Tabloid-poszedl-na-calosc>

<http://gosc.pl/doc/975394.Maja-przeprzyc-za-dziennikarska-prowokacje>

a) Czym jest tabloid?

- Uczniowie przeglądają pierwsze strony dzienników „Fakt” i „Super Express” i odpowiadają na pytanie (*Karta pracy, zad.1.*), jakiego rodzaju tematy znajdują się na pierwszych stronach tych gazet (sensacja, zbrodnia, sprawy drażliwe np. ze względów obyczajowych itp.)
- Uczniowie przeglądają przyniesione przez siebie materiały prasowe (tabloidy) i wymieniają, jakie inne sprawy są poruszane na kolejnych stronach tych gazet. Na forum uczniowie dzielą się swoimi opiniami.
- Dyskusja (burza mózgów) na temat tego, czy o tematach pojawiających się na pierwszych stronach tych dzienników można powiedzieć, że są czystą informacją, przekazem ważnych wiadomości? Uczniowie ponownie na forum dzielą się swoimi opiniami (na ogół nie są to teksty informacyjne i często dotyczą spraw nie ważnych politycznie czy społecznie, ale sensacji, spraw bulwersujących).
- Nauczyciel prosi, by uczniowie zastanowili się, jaka mogłaby być definicja dla tego typu gazet zwanych tabloidami, brukowcami (*Karta pracy, zad.2.*). Poleca zwrócić uwagę na ich tematykę, tytuły, sposób przekazywania treści, ilość materiału fotograficznego itp. Po ustalonym czasie uczniowie dzielą się wynikami swej pracy i prezentują swoje definicje pojęcia ‘tabloid’ (przykładowa definicja w *Materiałach dla nauczyciela*). Nauczyciel uzupełnia uczniowskie definicje.

b) Tabloidy - gorszy rodzaj dziennikarstwa?

- Nauczyciel poleca uczniom zastanowić się (burza mózgów) nad zagadnieniem: *Dlaczego ludzie tak chętnie czytają tabloidy? Jaka funkcję pełni tego rodzaju dziennikarstwo?* Propozycje uczniów nauczyciel zapisuje na tablicy.
- Uczniowie zastanawiają się nad kolejnym zagadnieniem: *Czy tabloidy to gorsza forma dziennikarstwa i czy słuszne są poglądy, że wstyd jest się przyznawać do czytania tabloidów?* Uczniowie na forum dzielą się swoimi poglądami.
- Nauczyciel prosi uczniów, by przypomnieli o najważniejszej zasadzie obowiązującej w informowaniu (uczniowie powinni wskazać na obiektywizm, rzetelność, bezstronność). Nauczyciel prosi, by uczniowie zastanowili się, czy w definicji tabloidów podanej na wikipedii zachowano powyższe zasady. Uczniowie oddzielają w definicji fakty od opinii (*Karta pracy, zad.3.*). Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie prezentują na forum wyniki swojej pracy.

b) Czym jest fait divers?

- Nauczyciel prosi, by uczniowie we własnych materiałach prasowych lub na stronach internetowych (np. www.fakt.pl, www.onet.pl itp.) *odnaleźli teksty mające charakter sensacyjny, bulwersujący, wyolbrzymiony. Uczniowie prezentują na forum te teksty.*
- Nauczyciel poleca uczniom, by zapoznali się z pojęciem 'fait divers' (*Ważne słowa, w: „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN, str. 208*) i realizacja ćw. 8, str. 208 polegającego na przyporządkowaniu notatek prasowych do różnych rodzajów 'fait divers'.
- Uczniowie rozpatrują problem (burza mózgów): *Czy w dziennikarstwie powinna liczyć się informacja czy sensacja?* Uczniowie na forum prezentują na forum swoje opinie.
- Uczniowie w grupach zastanawiają się, jak można walczyć z sensacyjnością i pogonią za plotką w dziennikarstwie – liderzy grup na forum prezentują swoje propozycje (np. czytanie wybranych gazet, krytyczne podejście do umieszczanych w tabloidach tekstów, ośmieszanie stylistyki 'fait divers').
- Nauczyciel prosi, by uczniowie zapoznali się z tekstem „News luz” (tekst w *Materiałach dla nauczyciela*) na stronie Fundacji Nowe Media (na: <http://e-lekcje.org/sanitar-slova/navinki-malinki.html>), a następnie wykonali ćw. 5, str.187 w: „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.1.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.*
- Uczniowie samodzielnie tworzą krótkie notatki prasowe w stylistyce 'fait divers' (*Karta pracy, zad.4.*). Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie prezentują swoje teksty.

c) Czy media kreują rzeczywistość?

- Nauczyciel poleca uczniom zapoznanie się z pojęciem 'faktoid' (*Ważne słowa, w: „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.3.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN, str.75*). Po zapoznaniu się z tekstem uczniowie realizują ćw. 9 a - g, str.77-79 związane z fragmentem powieści T.Prachetta pt. „Prawda”, a polegającym m.in. na ocenie wartości informacyjnej nowin wydrukowanych w „SuperFaktach”.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie na podstawie własnych materiałów prasowych lub po zapoznaniu się z materiałami ze stron internetowych (np. www.fakt.pl ; www.onet.pl) *uczniowie wypisali tematy, które wg nich są faktoidami lub są mało prawdopodobne (Karta pracy, zad. 5.)*

d) Jak działają tabloidy?

- Uczniowie zapoznają się z tekstem M.Jakimowicza „*Gonimy nieistniejącego wieloryba*” (na: <http://gosc.pl/doc/791204.Gonimy-nieistniejacego-wieloryba/>).
- Tekst dostępny też w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Opisanie pracy redaktorów tabloidów na podstawie tekstu Marcina Jakimowicza i dokonanie oceny, jaką wizję świata kreują tabloidy i czy jest ona zgodna z rzeczywistością, a także na czym polega zjawisko 'tabloidyzacji' (*Karta pracy, zad.6.*). Uczniowie prezentują wyniki swej samodzielnej pracy.

3. Faza podsumowująca

- Uczniowie czytają teksty „Mają przeprosić za dziennikarską prowokację” (na: <http://gosc.pl/doc/975394.Maja-przeprosic-za-dziennikarska-prowokacje>) oraz „Wielka Brytania: tabloid poszedł na całość” (na: <http://gosc.pl/doc/1272748.W-Brytania-Tabloid-poszedl-na-calosc>) i wynotowują, o jakich nieetycznych zachowaniach dziennikarskich mowa jest w obu tekstach (oba teksty dostępne w *Materiałach dla nauczyciela*). Uczniowie przedstawiają na forum swoje stanowisko
- Uczniowie podsumowują zajęcia, podając przykłady zachowań, których nie mogą w swej pracy stosować dziennikarze (burza mózgów). Uczniowie podają swoje propozycje-nauczyciel zapisuje je na tablicy.

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Po przeczytaniu tekstu Dariusz Szczepańczyka pt. „Tabloidyżacja mediów, czyli dziennikarstwo na opak” (na stronie Fundacji Nowe Media: <http://e-lekcje.org/nie-tedy-droga/tabloidyżacja-mediow.html>) napisz własną opinię (ok.120 słów) na temat przeczytanego tekstu (ustosunkuj się do samego artykułu oraz do pojęcia tabloidyżacji).

KARTA PRACY

TEMAT: *Czy dziennikarzowi wolno wszystko – o etyce dziennikarskiej?*

1. Po przeanalizowaniu pierwszych stron dzienników „Fakt” i „Super Express” napisz, jakiego rodzaju tematy pojawiają się na pierwszych stronach tych gazet.

.....
.....
.....
.....

2. Po przeanalizowaniu różnych numerów dzienników typu „Fakt” i „Super Express” spróbuj stworzyć własną definicję tego typu gazet zwanych ‘tabloidami’ (zwróć uwagę na tematykę, poruszane w nich zagadnienia, język, tytuły i zdjęcia).

.....
.....
.....
.....
.....

3. Zastanów się, czy poniższy fragment definicji *tabloidu* zamieszczony na Wikipedii spełnia wymogi dobrej informacji. Wskaż, które zasady tworzenia tekstu informacyjnego zostały w nim naruszone. W tekście linią prostą podkreśl fragmenty zawierające fakty, a linią falistą – zawierające opinie.

(...) Bulwarówki skierowane są do szerokich rzesz mało wykształconej ludności, dlatego też zawarte w nich informacje często przesycone są tanią sensacją – tytuły artykułów są populistyczne i dosadne. Dzięki łatwo przyswajalnemu językowi i stosunkowo niskiej cenie trafiają przede wszystkim do mało wymagających czytelników. Odwołują się one do emocji, prowokują, nierzadko przekraczają normy dziennikarskie. Zdarza się, że opisują fikcyjne historie. Zawierają dużo zdjęć, a mało tekstu. Ilustracje często przedstawiają szokujące sceny, nierzadko przesycone są erotyką. W bulwarówkach zazwyczaj dużo uwagi poświęca się tematyce sportowej. Częstym atrybutem jest łatwa krzyżówka lub konkurs (np. zdrapka). Tabloidy nie są mediami opiniotwórczymi, gdyż nie reprezentują własnego zdania, lecz powielają opinie większości swoich czytelników. Gazety te bardzo chętnie potępiają pedofilów, wobec których opinia publiczna jest nastawiona negatywnie. W Polsce nie poruszają jednak tematyki na przykład aborcji lub PRL, gdyż zdania na te tematy są w społeczeństwie podzielone. Bulwarówki nie omawiają zagadnień naukowych czy polityki międzynarodowej w kontekście innym niż skandalu, gdyż mogłoby to okazać się zbyt nudne dla czytelników nastawionych na tanią sensację.

.....
.....
.....
.....
.....

4. Stwórzcie 2 krótkie teksty w stylistyce 'fait divers', które będą dotyczyły wydarzeń z życia szkoły i mogłyby być zamieszczone w dziale „ Najważniejsze wydarzenia mijającego miesiąca”

1.....
.....
.....
.....

2.....
.....
.....
.....

5. Na podstawie własnych materiałów prasowych lub po zapoznaniu się z materiałami ze stron internetowych (np. *www.fakt.pl* ; *www.onet.pl*) wypisz tematy, które wg ciebie są faktoidami lub są mało prawdopodobne.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Po zapoznaniu się z tekstem M.Jakimowicza „*Gonimy nieistniejącego wieloryba*” (w: <http://gosc.pl/doc/791204.Gonimy-nieistniejacego-wieloryba/3>) wykonaj polecenia.

a) wypisz, jakimi zasadami kierują się twórcy tekstów dla tabloidów

.....
.....
.....
.....
.....

b) wyjaśnij, na czym polega zjawisko 'tabloidyzacji'

.....
.....
.....
.....

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

TEMAT ZAJĘĆ : *Czy dziennikarzowi wolno wszystko – o etyce dziennikarskiej?*

1. Przykładowa definicja pojęcia 'tabloid' (za: wikipedia)

Tabloid (z ang. *tabloid*), **bulwarówka** – typ gazety, przeważnie dziennika. Także specjalny format edycyjny (37-40 cm x 27-30 cm).

Początkowo termin *Tabloid* oznaczał silną, skondensowaną tabletkę. Później nazwą tą zaczęto nazywać specyficzny rodzaj pisma w formacie nieco mniejszym od rozmiarów tradycyjnych gazet, dzięki czemu po rozłożeniu można łatwiej je czytać w zatłoczonym tramwaju, w poczekalni u lekarza i w innych miejscach, gdzie znajduje się wokół dużo ludzi. Początki tego rodzaju wydawnictw sięgają XIX-wiecznej tzw. *penny press*. W Europie pierwsze tabloidy pojawiły się na Wyspach Brytyjskich, gdzie zyskały ogromną popularność.(...)

W Polsce dużą popularność zdobyły *Fakt* (od 2003) i *Super Express*, w Niemczech *Bild*, zaś w Wielkiej Brytanii *The Sun* i *Daily Mirror*. Oprócz płatnych bulwarówek dużą popularność zyskały te bezpłatne, rozdawane w miejscach publicznych (np. na przystankach autobusowych).

Ostrą krytykę gazet tego typu (konkretnie niemieckiego *Bilda*) przedstawił Heinrich Böll w swojej powieści *Utracona część Katarzyny Blum*

2. Przykładowa definicja pojęcia 'brukowiec'

(za: „Słownik języka polskiego” na: <http://sjp.pwn.pl/slownik/2446228/brukowiec>)

1. pot. «czasopismo podające wiadomości mało ważne, sensacyjne i nie zawsze prawdziwe»
2. «nieobrobiony kamień polny używany do brukowania dróg

3. Tekst „News luz” na stronie Fundacji Nowe Media (na: <http://e-lekcje.org/sanitar-slova/navinki-malinki.html>)

W dwumiesięczniku redagowanym przez licealistów znalazłem kącik "Newsy subiektywne". Od razu mnie to zaintrygowało, bo przecież jedną z cech newsa jest obiektywizm. A tu takie kwiatki. Oto na przykład news zatytułowany "Kotek pokazał pazurki": "Michał Kotek z klasy 3d zdobył I miejsce w Międzynarodowym Biennale Sztuki Książki. Brzmi groźnie. Zwłaszcza słowo "biennale". W każdym razie gratulujemy!" Przytoczmy jeszcze fragment innego newsa zatytułowanego "Poszliśmy na salony": "18 września odbył się na Politechnice Śląskiej "Salon Maturzysty". Jak było? - Spoko było, bo dostałem dużo cukierków, długopisów i kupę makulatury - stwierdził maturzysta o bardzo przyjaznej aparycji".

Jak widać, "newsy subiektywne" to newsy z lekkim przymrużeniem oka. Ich zbiór stanowi coś w rodzaju przeglądu wydarzeń z dowcipnymi komentarzami odredakcyjnymi i zabawnymi cytatami wypowiedzi. W tych informacjach dość swobodnie traktuje się tzw. schemat odwróconej piramidy (jak sądzę dobrze znany redaktorom dwumiesięcznika) który ma ilustrować kolejność i ważność głównych elementów profesjonalnej, gazetowej wiadomości, a więc: co?, kto?, gdzie?, kiedy?, jak?, dlaczego?, po co? Pomysł licealistów jest świetny i nie ma sensu zarzucać im nieprzestrzegania reguł rządzących podstawowym gatunkiem dziennikarskim, jakim jest news. To z ich strony oczywiście zabieg świadomy. Podobną formułę takich "newsów subiektywnych" stosują także "doroste" tygodniki, na przykład "Przekrój" lub "Polityka".

4. Fragmenty tekstu M.Jakimowicza „*Gonimy nieistniejącego wieloryba*” (za: <http://gosc.pl/doc/791204.Gonimy-nieistniejacego-wieloryba/3>)

Ksiądz Paweł przeczytał w „Super Expressie”, że „opętał betanki w Kazimierzu”. Zdziwił się, bo nigdy nie widział na oczy żadnej betanki ani nie był w Kazimierzu.

Siostra Dominika ujrzała swoją fotkę na pierwszej stronie „Faktów i Mitów”. Dziennikarze wkleili jej do ręki siekierę. Czytelnicy „Faktu” z zapartym tchem śledzili płynącego Wisłą wieloryba, którego... w niej nie było. Jak działają tabloidy?

Jan Paweł II miał kochankę – bije po oczach tytuł wystawionego w kiosku brukowca. Obok na katowickim przystanku tramwajowym stoi zmarznięta grupka. Przy kiosku dwie staruszki. Jedna mówi do drugiej: To już przesada! Ale skoro napisali o tym w gazecie, to coś w tym musi być... Tu tkwi problem: jesteśmy wychowani w zaufaniu do mediów. W Polsce granica między zwykłym dziennikiem a brukowcem niebezpiecznie się zatarała. Nie mieści nam się w głowie, że cała barwna prasowa historyjka może być od początku do końca zmyślona.

Wpadka „Super Expressu”

„Super Express” z 25 kwietnia, pisząc na pierwszej stronie o guru zbuntowanych betanek z Kazimierza, ilustrował tekst zdjęciem innego księdza. Tytuł nad fotką ks. Pawła Habrajskiego z Katowic krzychał: To on opętał zakonnice! Tymczasem ksiądz Paweł nigdy nie był w Kazimierzu, nie widział nawet na oczy betanki. Ale kilkaset tysięcy ludzi przeczytało, że porzucił klasztor i zamieszkał ze zbuntowanymi siostrami (...) Habrajski od czterech lat prowadzi na osiedlu Tysiąclecia w Katowicach niedzielne msze z udziałem dzieci. Po jego interwencji w redakcji zawrzało. Na drugi dzień gazeta zamieściła sprostowanie i przeprosiny. Tym razem była to przykra redakcyjna wpadka, błąd dziennikarza. Odślania ona jednak kulisy prasy tabloidowej. Niebezpieczna jest już sama konstrukcja. W tabloidzie wszystko musi być czarno-białe. Dziennikarze zapominają, że wokół nas jest mnóstwo odcieni szarości. Chłopcy wywołujący bunt w poprawczaku to „bydlaki”, więźniowie to „bestie”, ksiądz nie zniewolił, tylko „opętał”. Mocne słowa, oskarżenia. Głęboko zapadają w pamięć.

Na zachodzie Europy istnieje wyraźne rozgraniczenie między prasą tabloidową, a poważnymi tytułami. W Polsce niestety granica się zatarała, a tabloidy występują często w przeglądach prasy na TVN 24. Na jednym oddechu cytuje się rozrywkowy „Super Express” i „Fakt” z „Rzeczpospolitą”. Na wspomniany artykuł „Super Expressu” powoływała się nawet telewizyjna „Panorama”. Tam również pokazano omyłkowe zdjęcie. Dlaczego poważny program informacyjny powołał się na prasę brukową? Małgorzata Łopińska, wiceszefowa „Panoramy”, wyjaśnia: „Oj, ten news to była ogromna nauczka, że nie można cytować takiej prasy bezkrytycznie. Zaufaliśmy warsztatowi dziennikarzy gazety. Popelniliśmy błąd, za który księdza Habrajskiego przeprosiliśmy w »Panoramie« następnego dnia.

Gońmy wieloryba!

Rok temu czytelnicy „Faktu” z zapartym tchem śledzili płynącego Wisłą wieloryba. Mijał miasta, lasy, wioski. Gazeta pokazywała ludzi, którzy z przejęciem opowiadali o zbłąkanym waleniu. Problem był jeden: nigdy go w Wiśle nie było. Dziennikarze branżowego pisma „Press” ośmieszyli redaktorów „Faktu”, wykazując wszystkie manipulacje.

W środę 5 kwietnia wieloryba dostrzegli mieszkańcy wsi Rybaki. „Fakt” zamieścił zdjęcia naocznych świadków, w tym pani sołtys Danuty Gębczyk. Ona sama tłumaczyła później: Nie widziałam żadnego wieloryba. Panowie z „Faktu” poprosili mnie o pozwolenie do zdjęcia w plenerze. Mieliśmy wskazywać na Wisłę. Na jaki temat będzie artykuł, nie powiedzieli. Tymczasem wieloryb, ochrzczony przez „Fakt” Lolkiem, zmierzał śmiało do stolicy. Gazeta martwiła się, jak pokona tamę we Włocławku. 10 kwietnia „Fakt” triumfował: „Lolek w stolicy!”. „Na nadwiślańskich bulwarach witały go setki zachwyconych

mieszkańców stolicy". Wprawdzie na zdjęciu kilkanaście osób, ale jak piszemy, że setki, to setki... Sposób działania pisma tabloidowego jest prosty: dajmy ludziom do czytania to, o czym chcą usłyszeć. Na pierwszej stronie „Módlmy się za papieża”, a na drugiej „dyskretnie i na stojaka”. Chcą wieloryba? Wpuśćmy go do Wisły.

W tabloidach często zdarza się, że dziennikarz wyjeżdżający na materiał ma już dawno w szufladzie napisany tekst. Jeśli fakty nie zgadzają się z tym, co napisał, tym gorzej dla faktów. Nie o to chodzi, by złapać wieloryba, ale by gonić go – jak śpiewali Skaldowie. Co? Śpiewali o króliczku? Króliczek się nie sprzedaje. Wieloryb – to jest temat! (...)

Sam pamiętam, jak znajoma, której posypało się życie, zapłakana czytała o śmierci księżnej Diany. Walka z brukowcami to troszkę walka z wiatrakami. Zawsze znajdą się ci, którzy chętnie poczytają o kochance Jana Pawła II czy księdzu, który molestował mniszki. Wolimy płakać nad Isaurą czy nieudanym filmowym małżeństwem Mostowiaków niż nad własnym życiem. Lubimy czytać o wielorybie płynącym Wisłą. Nawet jeśli go w niej nie ma.

5. Fragment artykułu „ Mają przeprosić za dziennikarską prowokację”

(za: <http://gosc.pl/doc/975394.Maja-przeprosic-za-dziennikarska-prowokacje>)

Wydawca "Faktu" ma przeprosić Krzysztofa D. za nazwanie go "pedofilem i zbrojcem" oraz ujawnienie jego danych i wizerunku. Nie musi zaś mu płacić 100 tys. zł zadośćuczynienia, ale 20 tys. zł. To prawomocny wyrok w sprawie głośnej prowokacji dziennikarskiej z 2005 r.

W piątek Sąd Apelacyjny w Warszawie uznał, że dziennikarze "Faktu" mieli prawo przeprowadzić prowokację i - podając się za nieletnią - doprowadzić do spotkania "Pauli14" z D. w hotelu. Tam mężczyznę zatrzymała policja, powiadomiona o sprawie przez dziennikarzy. Zarazem SA uznał za bezprawne późniejsze opisywanie sprawy przez tabloid, który użył wobec Krzysztofa D. słów: "pedofil, zbrojca, i przestępca" i bez zgody ujawniał jego wizerunek oraz dane pozwalające na jego identyfikację (...)

6. Fragment artykułu „ Wielka Brytania: tabloid poszedł na całość”

(za: <http://gosc.pl/doc/1272748.W-Brytania-Tabloid-poszedl-na-calosc>)

Brytyjski tabloid "The Sun" opublikował zdjęcia rozebranego księcia Harry'ego, które wcześniej znalazły się na amerykańskim portalu internetowym TMZ. Gazeta uczyniła to mimo ostrzeżeń prawników dworu, że publikacja będzie ingerencją w prywatność księcia.

W piątkowym wydaniu gazeta należąca do koncernu News International Ruperta Murdocha oznajmiła, że sprawa zdjęć jest testem na wolność brytyjskich mediów. Powołała się również na to, że zdjęcia już zostały rozpowszechnione i są dostępne w internecie. Chodzi o dwie fotografie zrobione w pokoju hotelowym w Las Vegas, na których widać Harry'ego nago. Zdjęcia wykonano prawdopodobnie telefonem komórkowym.

Dwa inne brytyjskie dzienniki "Daily Mirror" i "Independent" oświadczyły, że nie opublikują zdjęć, ponieważ uważają, że naruszają one prywatność 27-letniego księcia.

Fakt, że większość brytyjskiej prasy powstrzymała się dotychczas od publikacji zdjęć, wywołał dyskusję, jaki wpływ na jej zachowanie ma dochodzenie prowadzone przez tzw. komisję Levesona - zauważa portal BBC News.

Komisja wszczęła dochodzenie w sprawie standardów etycznych mediów, w reakcji na niedawną aferę podsłuchową. Pracownicy nieistniejącego już tabloidu "News of the World", również należącego do koncernu Murdocha, włamywali się do poczty głosowej w telefonach znanych osobistości, by zdobyć informacje.

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: CYKL ARCYDZIEŁA - GUERNICA

CELE LEKCJI

- kształtowanie zamiłowań i zainteresowań plastycznych poprzez poznawanie procesu twórczego
- uczenie wartościowania obecnych wokół ucznia zjawisk z zakresu sztuki
- kształtowanie kultury plastycznej i technicznej (umiejętność włączania sztuki we własne osobiste życie)
- umożliwienie uczniom przeżycia różnych doświadczeń plastycznych
- uczenie pracy w grupie, bycia liderem
- kształcenie umiejętności prezentacji pomysłów na forum publicznym

Po zakończeniu lekcji uczeń powinien

- znać główne fakty dotyczące powstania obrazu
- interpretować poszczególne części obrazu
- rozpoznawać dzieła kubizmu
- znać autora obrazu

METODY PRACY

- wykład
- prezentacja reprodukcji
- prezentacja prac plastycznych
- prezentacja albumów artystycznych
- rozmowa nauczająca
- dyskusja
- fotografowanie
- filmowanie

UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI

- czas 2 godziny lekcyjne
- miejsce pierwsze – reprezentacyjna część korytarza szkoły
- miejsce drugie – klasa lekcyjna

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: CYKL ARCYDZIEŁA - GUERNICA

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- reprodukcja obrazu „Guernica”
- podręcznik „Blżej sztuki”
- oficjalna strona Muzeum Królowej Zofii w Madrycie
- karty pracy

TEMAT: CYKL ARCYDZIEŁA - GUERNICA

PRZEBIEG LEKCJI I

- podział na scenografów, aktorów i publiczność
- przedstawienie zadania polegającego na zbudowaniu scenografii dla Guernici
- wyszukanie elementów scenografii
- wybranie grupy prezentującej kilkuminutową etiudę
- znalezienie tekstów dla aktorów
- przygotowanie kostiumów i makijażu
- grupa publiczność poszukuje informacji o artyście, Guernice i kubizmie

PRZEBIEG LEKCJI II

- oglądamy etiudę w zbudowanej scenografii
- przechodzimy do klasy, aby omówić wydarzenie
- rozwiązanie karty pracy
- wspólnie odczytujemy rozwiązania

ZADANIE DOMOWE

Opracować kubistyczną stronę artystyczną i umieścić ją w zeszycie

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: CYKL ARCYDZIEŁA - GUERNICA

KARTA PRACY

1. Uzupełnij opisy fragmentów obraz

- Artysta namalował „Guernicę” w 1937 roku na wieść o zbombardowaniu Guerniki – świętego miasta Basków – w czasie hiszpańskiej .....
- Nalot bombowy na Guernicę zaistniał w świadomości ludzi jako symbol niepowstrzymanego ..... I w tym kontekście wykorzystywany był (i jest nadal) przez działaczy antywojennych.
- Ponury, dramatyczny nastrój „Guernici” podkreślają wykorzystane przez malarza barwy – różne odcienie ....., ... i .....
- W centralnej części obrazu znajduje się dziki koń. Nad jego głową znajduje się przedmiot w rodzaju lampy, przypominający oko z żarówką zamiast źrenicy. Być może jest to symbol ..... lub może oko jakiejś nadludzkiej istoty, która przygląda się tej bestialskiej scenie, nie robiąc nic, by ją przerwać.
- Obecnie obraz znajduje się w ..... w ..... Jego kopie znajdują się głównym budynku ONZ oraz w Guernice.

2. Podstawowe informacje o artyście

imię	
nazwisko	
kraj pochodzenia	
zajmował się dziedzinami sztuki	

3. Fakty historyczne o Guernice

rok powstania	
kto dokonał zbombardowania	
co to jest Guernica	

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: ŚCIANA SŁAWY

CELE LEKCJI

- kształtowanie zamiłowań i zainteresowań plastycznych poprzez poznawanie procesu twórczego
- uczenie wartościowania obecnych wokół ucznia zjawisk z zakresu sztuki
- kształtowanie kultury plastycznej i technicznej (umiejętność włączania sztuki we własne osobiste życie)
- umożliwienie uczniom przeżycia różnych doświadczeń plastycznych
- uczenie pracy w grupie, bycia liderem
- kształcenie umiejętności prezentacji pomysłów na forum publicznym

Po zakończeniu lekcji uczeń powinien

- znać zasady kompozycji plastycznej
- znać zasady komponowania kolorystycznego
- potrafić ustawić ostrość, światło, tło, statyw do portretów
- znać czołowych fotografów
- potrafić dobrać czcionkę do tekstów

METODY PRACY

- wykład
- prezentacja reprodukcji
- prezentacja prac plastycznych
- rozmowa nauczająca
- dyskusja
- wywiad
- filmowanie
- fotografowanie

UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI

- czas 2 godziny lekcyjne
- miejsce pierwsze – zaaranżowane atelier fotograficzne
- miejsce drugie – hol szkoły, reprezentacyjne tablice

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: ŚCIANA SŁAWY

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- albumy fotografii - porterów
- podręcznik „Bliżej sztuki”
- aparat fotograficzny, statyw
- karty pracy
- strony www

PRZEBIEG LEKCJI I

- przedstawienie i podział zadań
- ustawienie atelier fotograficznego
- fotografowanie
- wybór najlepszych ujęć i dokonanie korekty
- wywołanie odbitek fotograficznych

PRZEBIEG LEKCJI II

- wykonanie napisu Ściana sławy
- wybór materiałów pod względem kolorystycznym i fakturalnym
- zakomponowanie zdjęć, napisów
- omówienie efektów wystawy
- rozwiązanie karty pracy
- wspólnie odczytanie rozwiązań

ZADANIE DOMOWE

Wyszukać i wkleić do zeszytów autoportrety Witkacego

KONSPEKT ZAJĘĆ „SZTUKA W MEDIACH, MEDIA W SZTUCE”

ROK 2013

MODUŁ: ARTYSTYCZNY

TEMAT: ŚCIANA SŁAWY

KARTA PRACY

Uzupełnij tekst

1. Do czołowych fotografików zaliczamy
  - Vincenta Van Gogha
  - Ryszarda Horowica
  - Annie Leibowitz
  - Pablo Picasso
2. Wskaż rodzaje kompozycji, które należy wziąć po uwagę przy projektowaniu wystawy „Ściana sławy”
  - kompozycja dynamiczna
  - kompozycja rytmiczna
  - kompozycja asymetryczna
  - kompozycja odśrodkowa
  - kompozycja statyczna
3. Wybierz portret fotograficzny z Ściany sławy i oceń (w skali od 1-5)
  - światło
  - kompozycja
  - mocne punkty
4. Wyjaśnij co to w odniesieniu do czcionki
  - kapitaliki
  - szeryfy
  - światła pomiędzy literami
5. Napisz 5-7 zdaniową notatkę o wybranym fotografiku.